

LUKU IV JATKOTUTKINNOT

Yleismääräykset

Yleistä jatkotutkinnoista

Tutkimus ja tutkijankoulutus ovat etusijalla oikeustieteellisen tiedekunnan strategisissa tavoitteissa Helsingin yliopiston strategisten perustavoitteiden mukaisesti. Voimassaolevan tutkintoasetuksen (794/2004) mukaan jatkokoulutuksen tavoitteena on, että opiskelija perehtyy syvällisesti omaan tutkimusalaansa ja sen yhteiskunnalliseen merkitykseen sekä saavuttaa valmiudet tutkimusalan saavutuksissa itsenäisesti ja kriittisesti soveltaa tieteellisen tutkimuksen menetelmiä ja luoda uutta tieteellistä tietoa; perehtyy hyvin oman alansa kehitykseen, perusongelmiin ja tutkimusmenetelmiin; sekä saavuttaa sellaisen yleisen tieteenteorian ja tutkimusalaansa liittyvien muiden tieteenalojen tuntemuksen, joka mahdollistaa niiden kehityksen seuraamisen.

Oikeustieteellisiä jatkotutkintoja ovat oikeustieteen tohtorin tutkinto ja oikeustieteen lisensiaatin tutkinto. Tutkintoasetuksen mukaan tohtorin tutkinnon suorittamiseksi jatkokoulutukseen otetun opiskelijan tulee suorittaa jatkokoulutuksen opinnot, osoittaa tutkimusallallaan itsenäistä ja kriittistä ajattelua sekä laatia väitöskirja ja puolustaa sitä julkisesti. Samoin tutkintoasetuksen mukaan jatkokoulutukseen otettu opiskelija voi suorittaa lisensiaatin tutkinnon, kun hän on suorittanut yliopiston määräämän osan jatkokoulutukseen kuuluvista opinnoista ja tutkintoon mahdollisesti sisältyvän erikoistumiskoulutuksen. Tohtorin tutkinnon ohjeellinen suoritus-aika on neljä vuotta kokopäivätoimisesti opiskellen. Lisensiaatin tutkinnolle ei ole määritely ohjeellista suoritus-aikaa.

Helsingin yliopiston konsistorin hyväksymien, 1.8.2007 lukien velvoittavien, jatkotutkintoja koskevien yleisten linjausten mukaisesti tohtorin tutkinto on ensisijainen jatkotutkinto Helsingin yliopistossa. Yliopistossa on mahdollista suorittaa myös lisensiaatin tutkinto. Linjausten mukaan lisensiaatin tutkintoon opinnäytetyön lisäksi kuuluvat opinnot ovat samat kuin tohtorin tutkinnossa, mikäli kyseessä ei ole erikoistumistutkinto tai ammatillisesti suuntautunut lisensiaatin tutkinto. Tätä linjausta sovelletaan siirtymäkauden päätyttyä 31.7.2008 myös niihin opiskelijoihin, jotka ovat aloittaneet opintonsa ennen 1.8.2007.

Oikeustieteen tohtorin tutkinnon suoritusoikeus

Oikeustieteen tohtorin tutkinnon suoritusoikeus myönnetään hakemuksesta ylemmän oikeustieteellisen korkeakoulututkinnon suorittaneelle tai oikeustieteen lisensiaatille, jos hänellä katsotaan olevan riittävät valmiudet tutkinnon suorittamiseen ja hän esittää hyväksyttävän henkilökohtaisen opintosuunnitelman (HOPS) sekä väitöskirjasuunnitelman. Painavista syistä suoritusoikeus voidaan myöntää myös muun ylemmän korkeakoulututkinnon suorittaneelle, jolla katsotaan olevan riittävät valmiudet oikeustieteelliseen jatkokoulutukseen.

Oikeustieteen kandidaatin/maisterin tutkintoon verrattavan ulkomaisen oikeustieteellisen tutkinnon suorittaneelle voidaan hakemuksesta myöntää oikeus suorittaa oikeus-

tieteen tohtorin tutkinto. Tällaisen hakijan on esitettävä selvitys siitä, että ulkomainen tutkinto antaa hänelle riittävät valmiudet oikeustieteelliseen jatkokoulutukseen. Vieraskielisen hakijan on lisäksi esitettävä selvitys siitä, että hänen kielitaitonsa on riittävä tiedekunnassa annettavaan jatkokoulutukseen osallistumiseen. Hakemuksesta voidaan pyytää myös laitoksen johtajan lausunto.

Oikeustieteen tohtorin tutkinnon suoritusoikeus myönnetään tiedekunnalle tehdystä hakemuksesta. Hakemuslomake on saatavana tiedekunnan kotisivuilta ja kansliasta. Vuositaitaiset määräajat hakemusten jättämiselle ovat 30.9. ja 31.1. Hakemukset käsitellään valmistelevasti tiedekunnan jatkokoulutus-toimikunnassa. Päätöksen suoritusoikeuden myöntämisestä tekee tiedekuntaneuvosto.

Ennen hakemuksen jättämistä hakija neuvottelee työnohjaajaksi ehdotetun opettajan kanssa ja esittää hänelle alustavan opintosuunnitelmansa sekä tutkimussuunnitelmansa. Neuvottelun perusteella opiskelija tarvittaessa täydentää näitä. Opettaja tekee opiskelijan hakemuslomakkeeseen merkinnän siitä, puoltaako hän opinto- ja tutkimussuunnitelman hyväksymistä sekä mahdollisesta suostumuksestaan työnohjaajan tehtävään. Hakemukseen tulee liittää selvitys riittävästä valmiuksista suorittaa tohtorin tutkinto. Opettaja liittää hakemukseen lausuntonsa, jossa hän ottaa kantaa hakijan valmiuksien riittävyyteen, opinto- ja tutkimussuunnitelmien hyväksyttävyyteen sekä lausuu suostumuksestaan työnohjaajan tehtävään.

Harkittaessa ylemmän oikeustieteellisen korkeakoulututkinnon suorittaneen hakijan valmiuksia suorittaa tohtorin tutkinto otetaan huomioon muun muassa tutkintosuorituksissa osoitettu opintomenestys, erityisesti tutkintoon kuuluneen kirjallisen lopputyön ansiot ja arvosana, tutkimussuunnitelman laatu ja mahdolliset julkaisut, mahdollinen tutkimustyötä varten jo saatu rahoitus sekä muu tieteellinen toiminta. Oikeustieteen lisensiaatin tutkinnon suorittaneen hakijan

valmiuksien riittävyyden arviointi voidaan perustaa hänen lisensiaatintyönsä ansioihin ja siitä saatuun arvosanaan.

Kun arvioidaan muun kuin oikeustieteellisen tutkinnon suorittaneen hakijan valmiuksien riittävyyttä tohtorin tutkinnon suorittamiseen oikeustieteellisessä tiedekunnassa, otetaan vastaavasti huomioon muun muassa hakijan oikeustieteellisissä aineissa harjoittamat opinnot, niiden vaativuus sekä niissä osoitettu opintomenestys, erityisesti tutkintoon kuuluneen kirjallisen lopputyön aihe, metodi, ansiot ja arvosana samoin kuin mahdollinen oikeustieteellinen tuotanto ja käytännön kokemus oikeustieteen tuntemusta edellyttävistä työtehtävistä. Lisäksi otetaan huomioon ne erityiset seikat, jotka puoltavat tutkinnon suorittamista nimenomaan oikeustieteellisessä tiedekunnassa.

Jatko-opinto-oikeuden myöntämisen edellytyksenä on, että tiedekunta voi osoittaa hakijalle työnohjaajan, joka puoltaa hakemusta ja suostuu työnohjaajaksi. Tiedekunta vahvistaa tutkinnon suoritusoikeuden sekä nimittää jatko-opiskelijalle työnohjaajan. Työnohjaajia voidaan nimittää kaksi, jos tähän on aihetta. Toinen työnohjaaja voi olla myös tiedekunnan ulkopuolelta. Samalla vahvistetaan opiskelijan pääaine ja tutkimusaihe. Opiskelu-oikeuden epävä päätös on perusteltava.

Jatkotutkinnon pääaineeksi voidaan vahvistaa jokin seuraavista tiedekunnan oppiaineista (joista osassa lisäksi erityisaloja) mikäli aineen professori tai dosentti suostuu toimimaan hakijan työnohjaajana: esineoikeus, eurooppaoikeus, finanssioikeus, hallinto-oikeus, kansainvälinen oikeus, kansainvälinen yksityisoikeus, kauppaoikeus, lääkintä- ja bio-oikeus, maa-, vesi- ja ympäristöoikeus, naisoikeus, oikeushistoria, oikeusinformatiikka, oikeussosiologia, oikeustaloustiede, oikeusteoria, perhe- ja jäämistöoikeus, prosessioikeus, rikosoikeus, työoikeus, urheilu-oikeus, valtiosääntöoikeus, velvoiteoikeus. Työnohjaajaksi suostuessaan opettaja sitoutuu ohjaamaan hakijan jatko-

tutkinnon suorittamista tämän esittämien opinto- ja tutkimussuunnitelmien mukaisesti.

Helsingin yliopistossa tunnetaan mahdollisuus poikkeustapauksessa Helsingin yliopiston muussa kuin humanistisessa ja matemaattis-luonnontieteellisessä tiedekunnassa suorittaa perustellusta syystä filosofian tohtorin tutkinto tutkimusaloilla, joilla tutkinnon myöntävässä tiedekunnassa on tieteellinen asiantuntemus. Filosofian tohtorin tutkinnon suorittamisesta on säännökset kanslerin 14.1.1997 antamassa filosofian tohtorin tutkinnon johtosäännössä.

Oikeustieteen lisensiaatin tutkinnon suoritusoikeus

Oikeustieteen lisensiaatin tutkinnon suoritusoikeutta voidaan hakea lomakkeella, joka on saatavissa tiedekunnan kotisivuilta ja kansliasta. Ennen hakemuksen jättämistä opiskelijan on neuvoteltava työnohjaajaksi ehdotetun opettajan kanssa jatko-opinnoistaan sekä esitettävä hänelle alustavat opintosuunnitelmansa ja tutkimussuunnitelmansa. Opettaja tekee opiskelijan hakemuslomakkeeseen merkinnän siitä, puoltaako hän opinto- ja tutkimussuunnitelmien hyväksymistä, sekä mahdollisesta suostumuksesta työnohjaajan tehtävään.

Helsingin yliopistossa ylemmän oikeustieteellisen korkeakoulututkinnon suorittaneen henkilön tulee hakiessaan oikeustieteen lisensiaatin tutkinnon suoritusoikeutta esittää hakemuksen liitteinä hyväksyttävä henkilökohtainen opintosuunnitelma (HOPS) ja tutkimussuunnitelma. Muussa kotimaisessa yliopistossa ylemmän oikeustieteellisen korkeakoulututkinnon suorittaneen tulee liittää hakemukseen lisäksi kopio oikeustieteen kandidaatin/maisterin tutkintotodistuksesta.

Oikeustieteen kandidaatin/maisterin tutkintoon verrattavan ulkomaisen oikeustieteellisen tutkinnon suorittaneen on liitettävä

hakemukseensa selvitys ulkomaisesta tutkinnostaan. Vieraskielisen hakijan on lisäksi annettava selvitys kielitaidostaan. Pääaineen opettaja ottaa lausunnossaan kantaa ulkomaisen tutkinnon antamien valmiuksien ja hakijan kielitaidon riittävyteen. Hakemuksesta voidaan pyytää myös laitoksen johtajan lausunto. Ulkomaisen tutkinnon suoritaneen jatko-opiskelijan hakemus käsitellään valmistelevasti jatkokoulutustoimikunnassa.

Kun arvioidaan hakijan valmiuksien riittävyttä jatkotutkinnon suorittamiseen, otetaan huomioon muun muassa hakijan tutkintosuorituksissaan osoittama opintomenestys, erityisesti tutkintoon kuuluneen kirjallisen loppuyön ansiot ja arvosana, mahdolliset julkaisut, mahdollinen tutkimustyötä varten jo saatu rahoitus sekä muu tieteellinen toiminta.

Jatko-opinto-oikeuden myöntämisen edellytyksenä on, että tiedekunta voi osoittaa hakijalle työnohjaajan, joka puoltaa hakemusta ja suostuu työnohjaajaksi. Tiedekunta vahvistaa lisensiaatin tutkinnon suoritusoikeuden sekä nimittää jatko-opiskelijalle työnohjaajan. Samalla vahvistetaan opiskelijan pääaine ja tutkimusaihe. Tiedekunnan oppiaineet, jotka voidaan vahvistaa jatkotutkintojen pääaineeksi, on mainittu edellä kohdassa ”Oikeustieteen tohtorin tutkinnon suoritusoikeus”

Henkilökohtainen opinto- ja tutkimussuunnitelma (HOPS) sekä työnohjaus

Henkilökohtainen opintosuunnitelma eli HOPS sekä tutkimussuunnitelma laaditaan kahdeksi erilliseksi asiakirjaksi. HOPS on opintojen ja oppimisen suunnittelun työkalu. HOPSissa laaditaan vapaamuotoinen suunnitelma tutkinnon suorittamiseksi ja siihen sisältyviksi opinnoiksi sekä hahmotellaan opintojen suoritusaikataulua. HOPSista tulee käydä ilmi tutkintoon sisältyvien opintojen suoritusjärjestys ja suunniteltu aikataulu sekä arvio valmistumisajankohdasta.

Tutkimussuunnitelmassa esitellään tutkimuksen aihe ja tutkimustehtävä sekä tutkimuksen pääasialliset menetelmät ja siinä käytettävät aineistot. Väitöskirjahanketta varten laaditun tutkimussuunnitelman laajuus on 10–15 sivua. Vastaavasti lisenssiaattityön tutkimussuunnitelman tulee olla laajuudeltaan noin 3–5 sivua. Väitöskirjan tutkimussuunnitelman tulisi osoittaa alustava perehtyneisyys tutkimusaiheeseen. Siinä tulisi mainita vähintäänkin keskeinen lähdekirjallisuus.

Työnohjauksella on jatko-opinnoissa keskeinen merkitys. Työnohjaaja ohjaa tieteellisen tutkimuksen tekemistä, minkä lisäksi hän ohjaa ja opastaa jatko-opinnoissa laajemminkin. Jatkotutkintoa suorittavan työnohjaajaksi voidaan määrätä professori, mikäli hän on suorittanut tohtorin tutkinnon tai tohtorin arvoon oikeuttavat opinnyytteet, taikka dosentti. Työnohjaajien nimeämisessä pyritään mahdollisuuksien mukaan kiinnittämään huomiota ohjattavien tasaiseen jakautumiseen aineen opettajien välillä.

Jatko-opiskelijan ja työnohjaajan yhteisenä työvälineenä käytetään opintojen alussa laadittavaa opiskelijan tutkimussuunnitelmaa sekä henkilökohtaista opintosuunnitelmaa, HOPSia, jota ohjausprosessin aikana tarkistetaan säännöllisesti. Työnohjaaja ja jatko-opiskelija pitävät yhteyttä tutkimustyön ja muun opiskelun intensiivisyydestä riippuen useita kertoja lukuvuodessa. On kuitenkin suositeltavaa, että opiskelija ja työnohjaaja keskustelevat lisäksi vähintään kerran lukukaudessa ohjattavan opinnoista, jatkokoulutusseminaareihin osallistumisesta sekä tutkimuksen edistymisestä.

Jatkotutkintojen rakenne

Jatkotutkintojen rakenteet muuttuvat 1.8.2006 alkaen seuraavassa esitettävän mukaiseksi. Uudistus on tehty jatkotutkintovaatimusten selkeyttämiseksi sekä valin-

naisuuden kasvattamiseksi. Tiedekunnan jatkotutkinnoissa on samalla voitu ottaa huomioon muutokset Helsingin yliopiston jatkotutkintojen yleisiin linjauksiin, joita eurooppalaisen tutkinnonuudistusprosessin eteneminen jatkotutkintopuolelle on tuonut.

Kaikki tiedekunnan nykyiset jatko-opiskelijat siirtyvät automaattisesti, ilman mitään muodollisuuksia, uuden rakenteen mukaiseen tutkintoon. Rakenteen muutos ei edellytä tiedekunnassa nyt opiskelevalta laajempia suorituksia aikaisempaan verrattuna. Aiempien tutkintovaatimusten mukaiset opintosuoritukset luetaan täysimääräisesti hyväksi uudessa tutkintorakenteessa. Siirtymäsäännökset esitetään jäljempänä opinto-oppaassa. Neuvontaa antaa tiedekunnan jatkokoulutussuunnittelija.

Suosittelaaan, että jatko-opiskelijat päivittävät tutkintorakenteen muutoksen vuoksi oman henkilökohtaisen opintosuunnitelman (HOPSin) vastaamaan nykyisessä tutkintorakenteessa vaadittavia opintosuorituksia. HOPSin on muutenkin tarkoitus toimia jatko-opiskelijan ja työnohjaajan yhteisenä työvälineenä opintojen alusta lähtien niin, että sitä tarkistetaan aina tarpeen vaatiessa ohjausprosessin aikana.

Jatkotutkintojen sisältö

Seuraavassa esitellään jatkotutkintoihin kuuluvien opintosuoritusten sisältö oikeustieteen tohtorin tutkinnoissa ja oikeustieteen lisenssiaatin tutkinnoissa sekä oikeustieteen tohtorin tutkinnoissa oikeustieteen lisenssiaatin tutkinnon jälkeen suoritettuna. Opintojaksoissa tarjottava opetus ja kurssit sekä kirjallisuusvaatimukset esitellään opinto-oppaan osiossa ”Tutkintovaatimukset” kohdissa Yleinen osa ja Erityinen osa.

Oikeustieteen tohtorin tutkinto

Tohtorin tutkinto on ensisijainen jatkotutkinto Helsingin yliopistossa. Tohtorin tutkintoa varten opiskelevan tulee suorittaa tiedekunnan määräämät opinnot sekä laatia väitöskirja ja puolustaa sitä julkisesti. Helsingin yliopiston hyväksymien jatkotutkintoja koskevien yleisten linjausten mukaan tohtorin tutkintoon tulisi sisältyä opin- näytetyön lisäksi metodologiaa, tieteen- filosofiaa sekä etiikkaa. Lisäksi suositellaan, että tutkintoon sisältyisi kansainvälisiä opin- toja ja/tai kansainvälistä tieteellistä toim- intaa.

Tohtoriopiskelijan tulee seurata tiedekunnan jatkokoulutusohjelmaa ja suorittaa sen yhtey- dessä tähän tutkintoon kuuluvat, yleiseen ja erityiseen osaan kuuluvat opinnot. Tohtorin tutkintoon voidaan edetä joko suoraan pe- rustutkinnosta tai vasta lisenasiaatin tutkin- non jälkeen.

Asianomaisen opettajan kanssa voidaan sopia siitä, että kirjallisen kuulustelun sijasta va- aimuskohta suoritetaan muulla tavoin, kuten esimerkiksi laatimalla kirjoitus tai osallistu- malla opetukseen tai antamalla opetusta.

Oikeustieteen lisenasiaatin tutkinto

Lisenasiaatin tutkintoa opiskeleva seuraa tiedekunnan jatkokoulutusohjelmaa ja suo- rittaa sen yhteydessä tähän tutkintoon kuu- luvat, yleiseen ja erityiseen osaan kuuluvat seuraavassa lueteltavat opinnot sekä laatii lisenasiaatintutkimuksen.

Asianomaisen opettajan kanssa voidaan sopia siitä, että kirjallisen kuulustelun sijasta va- aimuskohta suoritetaan muulla tavoin, kuten esimerkiksi laatimalla kirjoitus tai osallistu- malla opetukseen tai antamalla opetusta.

Lisenasiaatin tutkinnossa on edelleen luku- vuonna 2006–2007 mahdollisuus suorittaa jatko-opiskelijan valinnan mukaan vaihtoe- htoisesti tutkinnon yleiseen osaan tai erityi- seen osaan kuuluva opintojakso. Yleiseen osaan kuuluvana vaihtoehtona suoritetaan kohta 1.d eli ”Oikeusteorian seminaarit” (ai- emman oikeustieteellisen tutkimuksen cum laude approbatur –arvosanan sijasta), erityi- seen osaan kuuluvana vaihtoehtona suoriteta- an kohta 2.d eli ”Pääaineen opintoja tukeva cum laude approbatur –arvosana”.

Lisenasiaatin ja tohtorin tutkintoon opin- näytetyön lisäksi kuuluvissa opinnoissa on ero OTL-tutkinnon yleisen osan ”Muun HOPSin mukaisen toiminnan” laajuudessa: OTL-tutkinnossa opintojakso tulee suorit- taa 4 op:n laajuisena, OTT-tutkinnossa 8 op:n laajuisena.

Yliopistolain mukaan tutkinnonuudistuksen siirtymävaihe päättyy 31.7.2008. Helsingin yliopiston konsistorin 8.6.2006 hyväksymien jatkotutkintoja koskevien yleisten linjausten mukaan lisenasiaatin tutkintoon opin- näytetyön lisäksi kuuluvat opinnot ovat 31.7.2008 päättyvän siirtymävaiheen jäl- keen samat kuin tohtorin tutkinnossa. Hyväk- sytyt periaatepäätökset ja linjaukset koske- vat kaikkia opiskelijoita, jotka aloittavat opintonsa 1.8.2007 tai sen jälkeen. Niitä sovelletaan myös niihin opiskelijoihin, jot- ka ovat aloittaneet opintonsa ennen 1.8.2007 ja jotka viimeistään siirtymäkauden päättyessä 31.7.2008 siirtyvät suorittamaan tutkintoaan uuden tutkintojärjestelmän mu- kaisesti.

Seuraavalla sivulla on kaksi taulukkoa, joissa on kuvattu oikeustieteellisten jatkotutkinto- jen rakenne. Jälkimmäisestä ilmenevät ne opinnot, jotka oikeustieteen lisenasiaatin tut- kinnon suorittaneelta edellytetään oikeustie- teen tohtorin tutkinnon suorittamista var- ten.

1) Yleinen osa

Jatkotutkinnon yleinen osa sisältää tutkinnon teoreettis-metodologiset sekä valinnaiset yleiset opinnot. Yleisen osan kohtien a), b) ja d) vastuupettajana on yleisen oikeustieteen professori, selvitys kohdan c) suorituksesta toimitetaan tiedekunnan jatkokoulutus suunnittelijalle.

a) Yleisen tieteenteorian ja oikeustieteen tieteenteorian opintoja (12 op)

Tämä opintojakso suositellaan suoritettavaksi yleisen oikeustieteen järjestämällä luentosarjoilla sekä niihin liittyvillä kirjoituksilla, tai aihepiiriä käsittelevillä esseillä. Vaihtoehtoisesti opintojakso voidaan suorittaa kokonaan tai osaksi kirjallisella kuulustelulla. Opintojakson vastaavana opettajana toimii yleisen oikeustieteen professori.

b) Aihepiiriltään valinnainen opintojakso oikeustieteen teorioista ja menetelmistä (4 op)

Oikeuden yleistieteet järjestävät opintojaksoja vuosittain esimerkiksi oikeusfilosofiasa, oikeusteoriassa, oikeushistoriassa sekä muissa oikeuden yleistieteissä. Samoin esimerkiksi tutkijantaitojen metodikurssi sekä tieteellisen kirjoittamisen kurssi käyvät kohdan suoritukseksi. Opintojakson nimikkeessä ilmaistaan sille ominainen teoreettis-metodologinen painotus. Kohdan vastaavana opettajana toimii yleisen oikeustieteen professori.

c) Muu HOPSin mukainen toiminta (OTL 4 op, OTT 8 op)

Opiskelijan on osallistuttava erilaisiin yleisiin jatkokoulutustilaisuuksiin sekä niihin rinnastettavaan toimintaan HOPSissa sovitavan mukaisesti (ks. myös kohta Jatkokoulutustilaisuudet). Tiedekunnan laitokset, tutkijakoulut tai oppiaineet sekä tutkimusprojektit voivat tarjota tähän soveltuvia opintojaksoja ja tilaisuuksia. Kohtaan voi sisällyttää myös oikeustieteen teorioiden ja menetelmien opintojakson tai -jaksoja (ks. kohta 1.b). Syyslukukauden 2006 alusta ei enää järjestetä tiedekunnan yleistä jatkokou-

lutusseminaaria. Helsingin yliopiston yleisten jatkotutkintoja koskevien linjausten mukaisesti yliopistossa suoritettavaan jatkotutkintoon voi sisältyä yleisiä asiantuntijatehtäviin valmentavia elementtejä, kuten esimerkiksi projektityöskentelyä, johtamistaitoja, yliopistopedagogiikkaa tai tieteellistä viestintää. Kohdassa voi siten hyödyntää kampus- ja yliopistotasolla järjestettäviä opintojaksoja sekä toisten tiedekuntien opetusta. Selvitys, josta käyvät ilmi kohdan suoritukset, toimitetaan tiedekunnan jatkokoulutus suunnittelijalle.

OTL-tutkintoon kuuluvan suorituksen laajuus on 4 op. Licensiaatin tutkintoa suorittavan on kuitenkin syytä huomioda, että licensiaatin tutkintoon oppinäytetyön lisäksi kuuluvien opintojen on 31.7.2008 päättyvän siirtymävaiheen jälkeen oltava samat kuin tohtorin tutkinnossa. Tätä linjausta sovelletaan siirtymäkauden päätyttyä myös niihin opiskelijoihin, jotka ovat aloittaneet opintonsa ennen 1.8.2007.

d) Oikeusteorian seminaarit (kaksi 4 op:n opintojaksoa, yht. 8 op)

Yleisen oikeustieteen erityisesti tohtoriopiskelijoille tarkoitettuja oikeusteorian seminaareja (à 4 op) järjestetään kolme kertaa lukuvuodessa. Seminaarit ovat temaattisesti jäsentyneitä kokonaisuuksia. Opintojakson vastaavana opettajana toimii yleisen oikeustieteen professori. Erityisesti licensiaattiopiskelijoille suunnattuja oikeusteorian seminaareja pyritään järjestämään erikseen.

OTL-tutkintoon voi suorittaa valintansa mukaan joko kohdan 1.d tai 2.d. Suoritettava opintojaksoa valitessa on kuitenkin syytä huomioda, että licensiaatin tutkintoon oppinäytetyön lisäksi kuuluvien opintojen on 31.7.2008 päättyvän siirtymävaiheen jälkeen oltava samat kuin tohtorin tutkinnossa. Tätä linjausta sovelletaan siirtymäkauden päätyttyä myös niihin opiskelijoihin, jotka ovat aloittaneet opintonsa ennen 1.8.2007. Kohta 1.d on OTT-tutkinnossa vaadittava opintojakso.

2) Erityinen osa

Jatkotutkinnon erityinen osa sisältää pääaineopinnot, jotka koostuvat kirjallisista kuulusteluista sekä osallistumisesta muuhun opintosuunnitelman mukaiseen toimintaan pääaineessa. Erityisen osan vastuunopettajana on jatko-opiskelijan työnohjaaja tai pääaineen professori.

a) Pääaineen taikka sitä täydentävä tai sen lähiaineen cum laude approbatur -arvosana (10 op)

Jos opiskelijan jatkotutkinnon pääaine on eri kuin hänen syventävien opintojen aineensa OTK/OTM-tutkinnossa, tulee hänen suorittaa pääaineen cum laude approbatur -arvosana. Jos opiskelijan jatkotutkinnon pääaine on sama kuin se, jossa hän on suorittanut OTK/OTM-tutkinnon syventävät opinnot (syventävien opintojen projektintentin), tulee hänen suorittaa pääainetta täydentävä tai sen lähiaineen cum laude approbatur -arvosana. Ehdotettu kirjallisuus opintojakson suorittamiseksi kirjallisena kuulusteluna löytyy kyseisen aineen kohdalta opintooppaan osiosta ”Tutkintovaatimukset” kohdasta Erityinen osa. Suorituksen vastaanottavan opettajan kanssa voidaan sopia muista suoritustavoista, kuten kirjatentin sijasta laadittavasta kirjoituksesta.

b) Pääaineen laudatur-arvosana (14 op)

Pääaineen tutkimuskirjallisuuden syventävä opintojakso. Ehdotettu kirjallisuus opintojakson suorittamiseksi kirjallisena kuulusteluna löytyy kyseisen aineen kohdalta opintooppaan osiosta ”Tutkintovaatimukset” kohdasta Erityinen osa. Suorituksen vastaanottavan opettajan kanssa voidaan sopia muista suoritustavoista, kuten kirjatentin sijasta laadittavasta kirjoituksesta. Kirjallisuuden vaatavuus tulee luonnollisesti ottaa huomioon laajuudessa ja ohjearvona voi pitää enintään 1700 sivun laajuutta.

c) Muu HOPSin mukainen toiminta (4 op)

Jatko-opiskelijan on osallistuttava aineen jatkokoulutusseminaarin tilaisuuksiin sekä

siihen rinnastettavaan toimintaan HOPSissa sovittavan mukaisesti. Osallistumisiin tulee sisältyä vähintään yksi oman työn (tutkimussuunnitelman) esittely sekä opponointi. Aineen jatkokoulutusseminaari on asianomaisen oppiaineen tai aineryhmän järjestämä säännöllisesti kokoontuva tutkijaseminaari. Myös tiedekunnan tutkijakoulu sekä tutkimusprojektit voivat tarjota soveltuvia opintojaksoja ja tilaisuuksia. Yhdessä työnohjaajan kanssa voidaan sopia siitä, millainen toiminta on tarkoituksenmukaista juuri kyseisen tutkimushankkeen edistymisen kannalta. Selvitys opintojakson suorituksista tulee toimittaa työnohjaajalle tai pääaineen muulle opettajalle.

OTL-tutkinto:

d) Pääaineen opintoja tukeva cum laude approbatur -arvosana (10 op)

OTL-tutkintoon voi suorittaa valintansa mukaan joko kohdan 1.d tai 2.d. Kohta 2.d on tutkimuksen ja pääaineen opintoja tukeva cum laude approbatur -arvosana. Suoritettava opintojaksoa valitessa on kuitenkin syytä huomioida, että lisensiaatin tutkintoon opinnäytetyön lisäksi kuuluvien opintojen on 31.7.2008 päättyvän siirtymävaiheen jälkeen oltava samat kuin tohtorin tutkinnossa. Tätä linjausta sovelletaan siirtymäkauden päätyttyä myös niihin opiskelijoihin, jotka ovat aloittaneet opintonsa ennen 1.8.2007. Kohta 1.d (Oikeusteorian seminaarit, 8 op) on OTT-tutkinnossa vaadittava opintojakso. (kohta 2.d ei kuulu OTT-tutkintoon)

OTL-tutkinto:

e) Lisensiaatintutkimus

Lisensiaatintutkimuksen ohjepituus on 100–150 sivua (sivun koko A4, pistekoko 12 ja riviväli 1,5–2).

Lisensiaatin tutkimukseksi voidaan hyväksyä myös useita samaan aihepiiriin kuuluvia tieteellisiä julkaisuja ja niistä laadittu yhteenveto, jossa esitetään tutkimuksen tavoitteet, menetelmät ja tulokset. Julkaisuihin voi kuu-

lua myös yhteisjulkaisuja, jos tekijällä on niissä itsenäinen osuus. Osatutkimuksista koostuvan lisensiaatintutkimuksen on laadultaan ja muulta vaativuustasoltaan vastattava yhtenäistä lisensiaatintutkimusta.

Ennen lisensiaatin tutkimuksen arvostelua tekijän on lisäksi puolustettava tutkimustaan aineen jatkokoulutusseminaarissa.

OTT-tutkinto:

e) Väitöskirja

Väitöskirjan suosituspituus on noin 250–300 sivua (sivun koko A4, pistekoko 12 ja riviväli 1,5–2). Ei ole suotavaa, että väitöskirja ylittää laajuudeltaan 400 sivua.

Väitöskirja voidaan laatia artikkeliväitöskirjaksi, joka koostuu joukosta samaa aihepiiriä käsitteleviä julkaisuja. Artikkeliväitöskirjaan tulee liittää yhteenveto, jossa esitetään tutkimuksen tavoitteet, menetelmät ja tulokset. Julkaisuihin voi kuulua myös yhteisjulkaisuja jos tekijällä on niissä itsenäinen osuus. Osatutkimuksista koostuvan väitöskirjan on laadultaan ja muulta vaatimustasoltaan vastattava yhtenäistä väitöskirjatutkimusta. Jos tutkimus on tarkoitus toteuttaa artikkeliväitöskirjana, tämä tulisi ottaa huomioon jo tutkimussuunnitelmaa laadittaessa. Ennen väitöskirjan arvostelua tekijän on puolustettava sitä julkisesti väitöstilaisuudessa.

Yleisen osan kohdan d) vastuuopettajana on yleisen oikeustieteen professori, selvitys kohdan c) suorituksesta toimitetaan tiedekunnan jatkokoulutussuunnittelijalle. Erityisen osan vastuuopettajana on jatko-opiskelijan työnohjaaja tai pääaineen professori.

Oikeustieteen tohtorin tutkintoon vaadittavien yleisen osan opintojen kohdat 1.a ja 1.b on tullut suorittaa jo oikeustieteen lisensiaatin tutkinnon yhteydessä. Lisäksi tutkintoon tulee suorittaa 8 op:n laajuinen kohta 1.c eli ”Muu HOPSin mukainen toiminta”. Kohta 1.d eli ”Oikeusteorian seminaarit” on pakollinen tohtorin tutkinnossa, joten se tulee suorittaa mikäli OTL-tutkinnossa on sen sijasta

suoritettu kohta 2.d eli ”Pääaineen opintoja tukeva cum laude approbatur –arvosana”.

Oikeustieteen tohtorin tutkintoon vaadittavien erityisen osan opintojen kohdat 2.a ja 2.b on tullut suorittaa jo oikeustieteen lisensiaatin tutkinnon yhteydessä. Lisäksi tutkintoon tulee suorittaa 4 op:n laajuinen kohta 2.c eli ”Muu HOPSin mukainen toiminta”. Tohtoriopiskelijan on laadittava väitöskirja ja puolustettava sitä julkisesti.

(ks. opintojaksojen kuvaus edellä kohdassa Oikeustieteellisten jatkotutkintojen opinnot)

Helsingin yliopiston konsistorin hyväksymien, 1.8.2007 lukien velvoittavien, jatkotutkintoja koskevien yleisten linjausten mukaisesti lisensiaatin tutkintoon oppinnytetyön lisäksi kuuluvat opinnot ovat samat kuin tohtorin tutkinnossa, mikäli kyseessä ei ole erikoistutkimus tai ammatillisesti suuntautunut lisensiaatin tutkinto. Tätä linjausta sovelletaan siirtymäkauden päätyttyä myös niihin opiskelijoihin, jotka ovat aloittaneet opintonsa ennen 1.8.2007. Kun oikeustieteen lisensiaatin tutkinto suoritetaan näiden linjausten mukaisesti, tulee tohtorin tutkintoon oppinnytetyön lisäksi kuuluvat opinnot suorittaa jo oikeustieteen lisensiaatin tutkinnon yhteydessä, jolloin oikeustieteen tohtorin tutkintoa varten vaaditaan enää väitöskirja.

Ohjeita muun HOPSin mukaisen toiminnan eli kohtien 1.c ja 2.c suorittamiseksi

Yleistä

Yleisen osan muun HOPSin mukaisen toiminnan opintojaksoon soveltuvia tilaisuuksia ovat esim. valtakunnalliset Oikeustieteen päivät sekä muut teoreettis-metodologisia kysymyksiä käsittelevät tilaisuudet ja kurssit samoin kuin mm. Lammin tutkijatapaaminen. Lisäksi kohta voi sisältää esim. erilaisia luentosarjoja ja kursseja.

Helsingin yliopiston uusien jatkokutkintoja koskevien linjausten mukaisesti yliopistossa suoritettavaan jatkokutkintoon voi sisältyä yleisiä asiantuntijatehtäviin valmentavia elementtejä, kuten esimerkiksi projekti-työskentelyä, johtamistaitoja, yliopistopedagogiikkaa tai tieteellistä viestintää. Erityisesti tutkinnon kohtaan 1.c voi siten sisällyttää toimintaa, joka mm. tukee opinäytetyötä ja antaa valmiuksia sekä tutkijan tehtäviin että muihin vaativiin asiantuntijatehtäviin, kuten toisten tiedekuntien opetusta sekä kampuskohtaisia yleisiä opintoja tiedekunnan, tutkijakoulujen ym. tahojen järjestämien tilaisuuksien lisäksi.

Yleisen osan muun HOPSin mukaisen toiminnan suorituksista tehtävä selvitys toimitetaan tiedekunnan jatkokoulutussuunnittelijalle.

Syyslukukauden 2006 alusta ei tiedekunnassa enää järjestetä yleisiä jatkokoulutusseminaarina. Oikeusteorian seminaareista (kohta 1.d) osa on tarkoitettu tohtorin tutkintoa suorittaville jatko-opiskelijoille ja osa lisen-siaatin tutkintoa suorittaville. Opintojakson vastuuopettajana on yleisen oikeustieteen professori.

Erityisen osan muuhun HOPSin mukaiseen toimintaan kuuluva pääaineen jatkokoulutusseminääri järjestetään oppiaineittain tai aineryhmittäin. Seminaarien järjestämisestä vastaavat oppiaineiden opettajat. Pääaineen piiriin soveltuvat tilaisuudet liittyvät yleensä läheisemmin aineen ja tutkimusaiheen substanssikysymyksiin kuin yleisen osan tilaisuudet. Tiedekunnan tutkijakoulut sekä tutkimusprojektit voivat tarjota soveltuvia opintojaksoja ja tilaisuuksia. Jatko-opintoihin voi sisältyä tieteiden välistä yhteistyötä ja tieteiden välistä toimintaa tulisi tukea. Erityisen osan muun HOPSin mukaisen toiminnan suoritus merkitään opintorekisteriin selvityksen perusteella, jonka hyväksyy työn-ohjaaja tai pääaineen professori.

Pääaineen jatkokoulutustilaisuuksiin osallistumisen edellytetään sisältävän esiintymisiä. Jatkokoulutustilaisuudessa esiintyminen voi

työnohjaajan tai aineen vastuuopettajan opettajan kanssa sovittavalla tavalla tarkoittaa tutkimussuunnitelmaan tai valmistuneeseen tutkimukseen perustuvaa alustamista, opponointia tai valmistellun puheenvuoron käyttämistä taikka muun kirjallisen työn esittämistä. On suositeltavaa, että tutkimuksesta pidetään ainakin yksi seminaarialustus ennen sen valmistumista. Suositellaan, että ainakin tohtoriopiskelija julkaisee vähintään yhden tieteellisen artikkelin aihepiiristään ennen väitöskirjan valmistumista.

Oikeustieteellinen tiedekunta on varannut opetuksen kehittämishankkeisiin myönnetystä määrärahasta osan jatkokoulutukseen ja pyrkii tarvittaessa tukemaan taloudellisesti väitöskirjan tekijöiden valtakunnallisiin tutkijakoulutustapahtumiin osallistumista. Lisätietoja saa tiedekunnan jatkokoulutussuunnittelijalta.

Tilaisuuksista

Jatkokoulutustilaisuuksia ovat esimerkiksi seuraavat:

- valtakunnallisen tohtorikoulun (OMY) tilaisuudet
- tiedekunnan tutkimusprojektien seminaarit ja tilaisuudet
- tiedekunnan tutkijakoulujen järjestämät tilaisuudet
- laitosten tai oppiaineiden piirissä vaikuttavien opintopiirien toiminta
- oikeustieteellisten koulutusyksiköiden yhteiset, valtakunnalliset Oikeustieteen päivät (seuraavaksi Tampereella 30.-31.8.2007) tai Oikeustieteen jatkokoulutuspäivät, kuten Helsingissä järjestettävät valtakunnalliset tutkija- ja jatkokoulutuspäivät 4.-5.9.2006
- Turun ja Lapin yliopiston oikeustieteellisten tiedekuntien oppiaineseminaarit
- yhteispohjoismaiset tutkijankoulutustapahtumat
- kansalliset ja kansainväliset kongressit, kollokvit ja vastaavat tilaisuudet
- väitöstilaisuudet
- tieteellisten yhdistysten seminaarikokoukset

- Lammin tutkijaseminaaritapahtuma Lammin biologisella asemalla 15.–16.3.2007

Kaikki luetellut jatkokoulustilaisuudet eivät ole kaikille jatko-opiskelijoille avoimia vaan esim. OMYn, tutkimusprojektien, tutkijakoulujen sekä opintopiirien toiminnassa on usein rajattu osallistumisoikeus.

Tarjolla olevista tilaisuuksista tiedotetaan jatko-opiskelijoiden sähköpostilistalla. Niistä on tietoja myös tiedekunnan jatkokoulutus-sivuilla kohdassa ”Jatkokoulustilaisuuksia”.

Jatkokoulustilaisuuksien työ määrä ja suoritusten rekisteröinti

Tiedekunnassa aiemmin käytössä olleesta jatkokoulutus-pisteiden, ”osallistumispisteiden”, keräämisestä luovutaan. Uudessa tutkintorakenteen yleisessä osassa on ”Yleisen jatkokoulutusseminaarin” sijasta kohta ”Muu HOPSin mukainen toiminta” (8 op). Uuteen opintojaksoon on mahdollista sisällyttää aiempaa laajemmin erityyppisiä opintojaksoja ja tilaisuuksia (ks. edellä).

Erityisessä osassa on ”Pääaineen jatkokoulutusseminaarin” sijasta kohta ”Muu HOPSin mukainen toiminta” (4 op). Tämän kohdan suoritustavat säilyvät pitkälti entisenlaisina ja työnohjaajan kanssa voidaan sopia siitä, millainen toiminta on tarkoituksenmukaista juuri kyseisen tutkimushankkeen edistymisen kannalta.

Jatkokoulustilaisuuksiin osallistuminen tarkoittaa opintopisteitä siten, että 4 opintopisteen opintojakson suorittaminen käsittää yhteensä 50 tunnin verran erilaisiin jatkokoulustilaisuuksiin osallistumista, niin, että alustuksen tai muun vastaavan tehtävän käsittänyt osallistuminen voi kattaa suorituksesta 5-10 tuntia. Muun opintopistemäärän suorittaminen edellyttää kyseistä opintopistemäärää vastaavasti osallistumistunteja.

Jatkokoulustilaisuuksiin osallistumisen työ määrän mitoitus poikkeaa siten muissa opin-

tosuorituksissa käytettävästä opintopisteen edellyttämästä työ määrästä, jos lasketaan konkreettisesti tilaisuuksien tuntimääriä. Jatkokoulustilaisuuksiin osallistumisen katsotaan edellyttävän mm. etukäteisvalmistautumista ja suoritusten olevan siten aina laajempia kuin itse tapahtuman tuntimäärä.

Mikäli opiskelija suorittaa tutkintokohdan ”Muu HOPSin mukainen toiminta” tai osan siitä osallistumalla erilaisiin jatkokoulustapahtumiin, on opiskelijan omalla vastuulla pitää kirjaa opintopisteitä varten suoritetuista osallistumisista. Opiskelijan tulee merkitä muistiin kunkin tilaisuuden päivämäärä, tilaisuuden aihe, siinä suoritettu tehtävä ja tilaisuuden tuntimäärä (= aiempi ”osallistumisesta saadut jatkokoulutus-pisteet”).

Opiskelijan tulee antaa luotettava selvitys suorittamastaan HOPSin mukaisesta toiminnasta, joka kattaa ko. kohdassa vaaditun laajuisen ”Muu HOPSin mukainen toiminta”-opintojakson. Selvityksen muoto voi vaihdella riippuen tavoista, joilla kyseisen tutkinnon kohta on suoritettu. Selvitys yleisen osan opintojakson suorituksista tulee toimittaa tiedekunnan jatkokoulutussuunnittelijalle ja erityisen osan (pääaineen) opintojakson suorituksista työnohjaajalle tai pääaineen muulle opettajalle.

Opintojen suoritusjärjestys

Jatkotutkintoon vaadittavat teoreettis-metodologiset ja pääaineopinnot (kuulustelut ja seminaarit) tulee suorittaa ennen kuin lisen-siaatin tutkimukselle haetaan tarkastajia tai väitöskirjalle esitarkastajia. Tästä voidaan kuitenkin poiketa painavista syistä.

Opintosuoritusten työ määrän mitoittaminen

Opintosuoritusten laajuuden arvioinnin yleiset kriteerit oikeustieteellisessä tiedekunnassa:

- yksi opintopiste vastaa enintään 150 sivua luettavaa,
- yksi opintopiste vastaa 26,7 tuntia opiskelijan työtä (kaikki opiskelijan tekemä työ, mukaan lukien kontaktiopetus, kuulusteluihin valmistautuminen sekä muu itsenäinen työskentely tai ryhmätyö),

Jatkotutkintosuoritusten mitoituksessa on luonnollisesti syytä ottaa huomioon tentittävän kirjallisuuden vaativuus verrattuna perustutkintojen kirjallisuuteen.

Yleistä kirjallisten kuulusteluiden suorittamisesta

Tenttipäivätaulukko on tiedekunnan verkkosivuilla sekä perusopiskelijan opinto-oppaan viimeisellä aukeamalla. Tiedekunta järjestää myös kesäisin yhden tenttikierroksen. Kirjallisia kuulusteluja voi lähtökohtaisesti suorittaa kyseisten aineiden tenttipäivinä mutta muinakin oikeustieteellisen tiedekunnan tenttipäivinä mikäli tämä sopii kuulustelun vastaanottavalle opettajalle. Yleiseen osaan kuuluvan Yleisen tietenteorian ja oikeustieteen tietenteorian opintojakson kirjainten voi suorittaa oikeusteorian tenttipäivänä. Tentit alkavat klo 9.00 (ellei toisin mainita) ja ne kestävät 5 tuntia.

Tenttiin ilmoittaudutaan täyttämällä ilmoittautumiskortti, joita löytyy tiedekunnan kanslian aulasta. Ellei toisin ole ilmoitettu, tenttiin ilmoittautuminen on tehtävä vähintään 8 päivää ennen tenttipäivää. Postitse voi ilmoittautua lähettämällä ilmoittautumiskortin ("korttipohja" löytyy myös tiedekunnan verkkosivuilta) osoitteella Oikeustieteellisen tiedekunnan kanslia, PL 4, 00014 Helsingin yliopisto ja kirjekuoreen merkintä "Ilmoittautuminen tenttiin". Postitse ilmoittautuminen tapahtuu lähettäjän omalla vastuulla. Yliopistolle osoitetut kirjeet saattavat viipyä matkalla kauemmin kuin muualla Helsinkiin lähetetty posti.

Jatkotutkintorakenteen uudistus 2006: siirtymäsäännökset ja opintosuoritusten vastaavuudet

1.8.2006 lukien kaikki tiedekunnassa jatko-opintoja harjoittavat opiskelijat siirtyvät automaattisesti suorittamaan opintojaan uuden rakenteen mukaisesti. Lähtökohta on, että aiempien tutkintovaatimusten mukaiset opintosuoritukset luetaan täysimääräisesti hyväksi uudessa tutkintorakenteessa. Vanhojen suoritusten vastaavuudet ja korvaavuudet uudessa rakenteessa pyritään toteuttamaan opiskelijalle edullisimmalla tavalla. Erityinen tarkoitus on, ettei oikeustieteen lisensiaatin tutkintoa parhaillaan suorittavien opiskelijoiden lisensiaatin tutkintoon edellytettävä työmäärä lisäänty. Lisensiaattiopiskelijan tulee kuitenkin huomioida, että Helsingin yliopiston jatkotutkintolinjausten mukaisesti lisensiaatin tutkintoon oppinnytetyön lisäksi kuuluvien opintojen on 31.7.2008 päättyvän siirtymävaiheen jälkeen oltava samat kuin tohtorin tutkinnossa, jolloin opiskelijan työmäärä voi kasvaa silloin, mikäli tutkinnon suorittaminen on 1.8.2007 yhä kesken.

Muutoksia on tehty lähinnä jatkotutkintojen yleiseen osaan ja ne ovat opintojen valinnaisuutta lisääviä. Tästä syystä jatko-opiskelijat voivat korvata uuden rakenteen opintojaksoja jo suoritetuilla jatko-opintosuorituksilla.

Jatkotutkintojen yleinen osa

Vanha kohta 1.a "Yleisen ja oikeustieteen tietenteorian cum laude approbatur -arvosana" (5 ov) vastaa uutta kohtaa 1.a "Yleisen tietenteorian ja oikeustieteen tietenteorian opintoja" (12 op):

Opintojakson laajuus kasvaa aiemmin vaaditusta, mutta lisäsuorituksia ei edellytetä, mikäli kohta on suoritettu aiempien vaatimusten mukaisena (5 ov). Mikäli aiempien vaatimusten mukaisesta tentistä on suoritettu osa tai korvaavia luentosarjoja, korvaavat

nämä suoritukset osan uudesta opintojaksosta. Tarkempia neuvoja saa tiedekunnan jatkokoulutussuunnittelijalta.

Vanha kohta 1.b ”Kaksi aihepiiriltään valinnaista kahden opintoviikon opintojaksoa oikeustieteen teorioista ja menetelmistä” (yht. 8 op) vastaa uutta kohtaa 1.b ”Aihepiiriltään valinnainen opintojakso oikeustieteen teorioista ja menetelmistä” (4 op):

Opintojakson laajuus supistuu aiemmin vaaditusta. Mikäli opiskelija on suorittanut aiempien vaatimusten mukaisesti kaksi valinnaista 2 ov:n opintojaksoa, voi opiskelija halutessaan käyttää toisen suorittamistaan opintojaksoista korvaamaan 4 op uuden tutkinnon kohdasta 1.c ”Muu HOPSin mukainen toiminta” (yht. 8 op) tai valinnaisesti osana kohtaa 1.d ”Oikeusteorian seminaarit” (korvaamaan toisen 4 op:n opintojaksoista).

Aiempi OTT-tutkinnon kohta 1.c eli ”Oikeustieteellisen tutkimuksen cum laude approbatur –arvosana” (5 ov) poistuu tutkinto-vaatimuksista:

Mikäli opiskelija on suorittanut aiempien vaatimusten mukaisen ”Oikeustieteellisen tutkimuksen cum laude approbatur –arvosanan” (5 ov), korvaa suoritus opiskelijan näin halutessa esim. kohdan 1.c ”Muu HOPSin mukainen toiminta” (8 op) tai kohdan 1.d ”Oikeusteorian seminaarit” (kaksi 4 op:n opintojaksoa, yht. 8 op) sekä 2 op kohdasta 1.c; vaihtoehtoisesti suorituksella voi korvata esim. osan sekä kohdasta 1.c että kohdasta 1.d (kohdassa 1.d edellytettävistä 4 op:n suorituksista toisen). Tarvittaessa yleisen oikeustieteen opettajien ja jatkokoulutussuunnittelijan kanssa voi neuvotella edullisimmasta menettelystä.

Vanhan kohdan ”Yleinen jatkokoulutusseminaari” 50 jatkokoulutuspuoleen laajuus vastaa 4 op:ta uudesta kohdasta 1.c ”Muu HOPSin mukainen toiminta” (yht. 8 op) tai tarpeen mukaan kohdasta 1.d ”Oikeusteorian seminaarit” (kaksi 4 op:n opintojaksoa, yht. 8 op). Samoin ”Yleisen jatkokoulutusseminaarin” 100 jatkokoulutuspuoleen laajuus vas-

taa 8 op:ta uudesta kohdasta 1.c ”Muu HOPSin mukainen toiminta” (8 op) tai kohdasta 1.d ”Oikeusteorian seminaarit” (yht. 8 op) tai esim. 4 op:n laajuista osaa molemmista kohdista. Aiemmin kerätyillä pienemmillä määrillä jatkokoulutuspuoleita voi kattaa vastaavasti pienemmän opintopistemäärän kohdasta 1.c.. Vajaa suoritus tulee täydentää tarvittavan laajuiseksi erilaisiin jatkokoulutuspuoleisiin osallistumalla.

Uusi kohta 1.c. ”Muu HOPSin mukainen toiminta” (8 op) sekä uusi kohta 1.d. ”Oikeusteorian seminaarit” (kaksi 4 op:n opintojaksoa, yht. 8 op):

Kohdan tai osan kohdasta voi tilanteen mukaan kattaa seuraavilla aiemmin suoritetuilla opinnoilla: ”Yleistä jatkokoulutuspuoleita (tai ”Pääaineen jatkokoulutuspuoleita”) varten kerätyt jatkokoulutuspuoleet, oikeustieteen teorioiden ja menetelmien opintojaksot, Oikeustieteellisen tutkimuksen cum laude approbatur –arvosana” ja ”Vaihtoehtoisesti jatkokoulutuspuoleen yleiseen tai erityiseen osaan kuuluva cum laude approbatur –arvosana” –kuulustelut. (ks. edellä sekä jäljessä kyseiset kohdat)

Jatkotutkintojen erityinen osa

Vanha kohta 2.a vastaa uutta kohtaa 2.a ”Pääaineen taikka sitä täydentävä tai sen lähiaineen cum laude approbatur –arvosana” (5 ov -> 10 op).

Vanha kohta 2.b vastaa uutta kohtaa 2.b ”Pääaineen laudatur-arvosana” (7 ov -> 14 op).

Vanha OTL-tutkinnon kohta 2.c ”Vaihtoehtoisesti jatkokoulutuspuoleen yleiseen tai erityiseen osaan kuuluva cum laude approbatur –arvosana” (5 ov) vastaa uutta kohtaa 2.d ”Pääaineen opintoja tukeva cum laude approbatur –arvosana” (10 op).

Vanhan kohdan ”Pääaineen jatkokoulutuspuoleen” 50 jatkokoulutuspuoleen laajuus vastaa uutta kohtaa 2.c ”Muu HOPSin mukainen toiminta” (4 op):

Mikäli opiskelija on suorittanut 50 jatkokoulutus pistettä aiemmin kohdassa ”Pääaineen jatkokoulutusseminaari” edellytetysti, korvaavat ne uuden tutkintorakenteen mukaisen opintojakson 2.c laajuuden 4 op mikäli suoritukset sisältävät opintojaksossa edellytetyt esiintymiskerrat. Vajaa suoritus tulee täydentää vaaditun laajuiseksi (4 op) erilaisiin jatkokoulutus tilaisuuksiin osallistumalla (huomioiden opintojaksossa edellytetyt esiintymiskerrat).

Mikäli OTT-tutkintoa suoraan suorittava opiskelija on kerännyt aiemmin kohdassa ”Pääaineen jatkokoulutusseminaari” edellytetyjä jatkokoulutus pisteitä enemmän kuin 50 jatkokoulutus pistettä, jotka riittävät kattamaan uuden kohdan 2.c, voi ”ylimääräisillä” suorituksilla korvata esim. osan uudesta kohdasta 1.c ”Muu HOPSin mukainen toiminta” tai sopia työnohjaajan kanssa mahdollisesta korvaavuudesta erityisessä osassa.

Aiempi OTL-tutkinnon kohta 3. ”Vaihtoehtoisesti jatkokoulutusohjelman yleiseen tai erityiseen osaan kuuluva cum laude approbatur –arvosana”:

Mikäli opiskelija on suorittanut aiempien vaatimusten mukaisen ”Vaihtoehtoisesti jatkokoulutusohjelman yleiseen tai erityiseen osaan kuuluva cum laude approbatur –arvosanan” (5 ov), korvaa suoritus opiskelijan näin halutessa esim. uuden kohdan 1.c ”Muu HOPSin mukainen toiminta” (8 op) ellei opiskelijan OTL-tutkintoon tule sisältymään kohtaa 2.d. Tarvittaessa työnohjaajan ja jatkokoulutus suunnittelijan kanssa voi neuvotella edullisimmasta menettelystä.

Vuoden 1996 tai 1974 tutkintoasetusten mukaisesti suoritettujen opintosuoritusten yksityiskohtaiset vastaavuudet vuoden 2003 jatkotutkintorakenteessa on julkaistu lukuvuoden 2002–2003 opinto-oppaassa. Tiedekunnan jatkokoulutus suunnittelija antaa tarvittaessa tarkempaa neuvontaa siirtymäsäännöksistä uuteen tutkintorakenteeseen.

Jatkotutkintosuoritusten arvostelu

Helsingin yliopistossa otettiin 1.8.2005 käyttöön opintosuoritusten arvostelussa yleinen numeerinen arvosteluasteikko 0-5, lukuun ottamatta pro gradu –tutkielman, lisensiaatintutkimuksen sekä väitöskirjan arvostelua. Arvosanojen merkitys on seuraava: 5 (erinomainen), 4 (kiitettävä), 3 (hyvä), 2 (tydyttävä), 1 (välttävä) ja 0 (hylätty). Yleisen arvosteluasteikon lisäksi voidaan käyttää hyväksyty–hylätty –arvostelua. Jatkotutkintoihin kuuluvat opintosuoritukset arvostellaan tiedekunnan kuulusteluissa ja opintojaksojen arvostelussa yleisesti omaksutun arvostelukäytännön mukaan. Tarkempia tietoja antaa jatkokoulutus suunnittelija.

Väitöskirjan julkinen puolustaminen, hyväksyminen ja arvostelu

Oikeusturvajohtosäännön 29–31 ja 33 §:ssä on väitöskirjojen julkiseen puolustamiseen, hyväksymiseen ja arvosteluun liittyviä määräyksiä. Edellä mainittujen määräysten täydennykseksi tiedekunta on antanut seuraavat väittelyä koskevat ohjeet.

1) Esitarkastus ja väittelylupa

Tiedekuntaneuvosto määrää esitarkastajat hakemuksesta työnohjaajaa kuultuaan. Väitöskirjan tekijällä on tilaisuus esittää tiedekuntaneuvostolle huomautuksensa esitarkastajien valinnasta. Väittelylupaa puoltava lausunto annetaan siitä käsikirjoitusversiosta, joka on tarkastettu. Korjausehdotuksia sisältävä väittelylupaa puoltava lausunto voidaan hyväksyä siinä tapauksessa, että ehdotetuilla korjauksilla ei ole vaikutusta väitöskirjan hyväksymiseen.

Esitarkastajien tulee perustella sekä myönteinen että kielteinen tarkastuslausuntonsa. Mikäli esitarkastusta ei joko tarkastajien välisten näkemuserojen tai työssä havaittujen puutteellisuuden vuoksi voida kolmen

kuukauden määräraajassa päättää väittelylupaa puoltavaan lausuntoon, esitarkastusmenettely raukeaa, jollei väittelijä nimenomaisesti pyydä tiedekuntaneuvostoa ratkaisemaan asiaa. Esitarkastusmenettely voi väitöskirjaan tehtävien korjausten vuoksi jatkua kohtuullisen ajan esitarkastusta varten annetun määräraajan jälkeenkin. Esitarkastuksen jatkumisesta on kuitenkin ilmoitettava dekaanille. Ilmoitus on lisäksi toimitettava tiedekunnan kansliaan joko kirjallisesti tai suullisesti.

Esitarkastusmenettelyn rauettua väittelijä voi pyytää uutta esitarkastusta, kun väitöskirjäsäkirjoitukseen on tehty hylkäävissä esitarkastuslausunnoissa tarkoitettuja tai muita muutoksia ja työnohjaaja tai muu aineen professori puoltaa esitarkastusmenettelyn käynnistämistä.

2) Väitöskirjan julkinen jakelu ja sen englanninkielinen tiivistelmä

Väitöskirjan on oltava julkisesti saatavilla vähintään kymmenen päivää ennen julkista tarkastusta. Dekaanin voi kuitenkin kirjallisesta hakemuksesta lyhentää tätä aikaa siten, että väitöskirja on saatavilla vähintään viisi päivää. Konsistorin päätöksessä 5.5.1999 sekä rehtorin päätöksessä 8.2.2005 määrätään väittelijän velvollisuudesta luovuttaa väitöskirjan kappaleita yliopistolle tapauksissa, jolloin väitöskirja on perinteinen painettu monografia, artikkeliväitöskirja tai elektronisessa muodossa julkaistu väitöskirja. Tiedekunnan ohjeet yliopistolle luovutettavista kirjoista toimitetaan väittelijälle väittelylupaa koskevan päätöksen mukana.

Rehtorin 28.2.2006 tekemän päätöksen mukaan väitöskirjoista laaditaan sekä kotimaankielinen yleistajuinen että englanninkielinen tieteellinen tiivistelmä Helsingin yliopiston E-thesis -tietokantaan väittelyluvan myöntämisen jälkeen. Tarkempia ohjeita antaa jatkokoulutus suunnittelija. Väitöskirjan yhteydessä on suositeltavaa julkaista laajempi tiivistelmä.

3) Vastaväittäjä

Tiedekuntaneuvosto määrää väitöstilaisuuteen yhden tai kaksi vastaväittäjää, joilla tulee olla pääsääntöisesti vähintään dosentin pätevyys. Vastaväittäjäksi määrätään yleensä joku esitarkastajista. Ulkomainen asiantuntija voidaan määrätä vastaväittäjäksi, vaikka hän ei olisikaan toiminut esitarkastajana. Opinnäytetöiden arvioinnissa pyritään suosimaan myös kansainvälistä tieteellistä vuorovaikutusta. Kun arvioidaan väitöskirjan tai käsikirjoituksen tieteellistä tasoa, noudatetaan kuitenkin tiedekunnassa vakiintuneita kriteerejä. Tarpeen mukaan voidaan määrätä kaksi vastaväittäjää.

4) Väitöskirjan arvostelu

Vastaväittäjän tehtävänä on kuuden viikon kuluessa väitöstilaisuudesta esittää tiedekuntaneuvostolle antamassaan perustellussa lausunnossa joko väitöskirjan hyväksymistä tai hylkäämistä. Väitöskirjan arvostelussa noudatetaan väitöskirjan laadun arvioinnin kriteerejä, jotka on kirjattu jatkotutkintojen yleismääräyksiin. Lausunnon suosituslaajuus on 10–15 sivua.

Arvosanaehdotuksen tekee tiedekuntaneuvoston määräämä arvosanalautakunta. Lautakuntaan nimetään pääsääntöisesti kolme äänivaltaista jäsentä, joiden tulee olla oikeusturvajohtosäännöstä ilmenevien periaatteiden mukaisesti esteettömiä henkilöitä: yleensä vastaväittäjä(t), kustos, mikäli hän ei ole työnohjaaja ja yksi tai kaksi aineen professoria (tai dosenttia). Työnohjaaja määrätään lautakunnan puhevaltaiseksi jäseneksi. Arvosanalautakunta tekee tiedekuntaneuvostolle vastaväittäjän lausuntoa täydentävän perustellun ehdotuksen, jossa ehdotetaan väitöskirjan hyväksymistä tai hylkäämistä sekä hyväksyttäväksi esitettävälle väitöskirjalle annettavaa arvosanaa. Tiedekuntaneuvosto päättää väitöskirjan hyväksymisestä ja hylkäämisestä sekä hyväksyttävälle väitöskirjalle annettavasta arvosanasta.

Hyväksytyt väitöskirjat arvostellaan seitsenportaisella asteikolla: *approbatur, lubenter approbatur, non sine laude approbatur, cum laude approbatur, magna cum laude approbatur, eximia cum laude approbatur ja laudatur*. Hylätty väitöskirja arvostellaan arvosanalla *improbatur*. Nykyiset väitöskirjan arvostelua koskevat määräykset ovat tulleet voimaan 1.8.2005.

Tie tohtoriksi -opas sisältää olennaisimmat tiedot väitökseen liittyvästä tiedottamisesta, väitöstilaisuudesta, erilaisista tukimahdollisuuksista ja historiasta. Opas löytyy yliopiston Internet-sivuilta:
<http://www.helsinki.fi/tohtoriksi/>.

Lisensiaatintutkimuksen tarkastaminen ja arvostelu

Opiskelijan on puolustettava lisensiaatintutkimustaan pääaineensa jatkokoulutusseminaarissa ennen sen arvostelemista. Lisensiaatin tutkimus jätetään arvosteltavaksi kahdena kappaleena. Tutkimukseen liitetään tiivistelmälehti. Tiivistelmälomake löytyy yliopiston Internet-sivuilta: <http://www.helsinki.fi/lomakkeet/>.

Viimeistään lisensiaatin tutkimuksen hyväksymisen jälkeen opiskelija jättää tutkimuksestaan neljä lisäkappaletta tiedekunnan kansliaan toimitettavaksi oikeustieteellisten tiedekuntien kirjastoihin sekä Eduskunnan kirjastoon.

Lisensiaatintutkimus tarkastetaan ja arvostellaan opintosuorituksen arvostelua ja kuulustelua sekä opintosuoritusten tutkintolautakuntaa koskevan johtosäännön 27 §:ssä määrättyllä tavalla. Lisensiaatintutkimuksen tarkastajien lausunnon tulee olla perusteltu ja siitä tulee ilmetä arvostelussa noudatetut arviointiperusteet. Lausunnon suosituslaajuus on 3–6 sivua. Lisensiaatintutkimus arvostellaan arvolauseilla *approbatur, lubenter approbatur, non sine laude approbatur, cum laude approbatur, magna cum laude approbatur, eximia cum laude approbatur ja laudatur*.

Väitöskirjan ja lisensiaatintutkimuksen laadun arviointi

Jatkotutkintoihin kuuluvien opinnäytetöiden laadun arviointi perustuu samoihin kriteereihin ja näkökohtiin kuin tieteellisen laadun arviointi yleisemmin. Arviointikäytännössään tieteellinen yhteisö määrittää sen, mitä hyvältä tutkimukselta ja siten myös hyvältä opinnäytetyöltä edellytetään.

Koska yhtä hyvin oikeustieteellisen tutkimuksen kenttä kuin opinnäytetöidenkin kirjo on laaja, laatukriteereitä ei voida määritellä täysin yksiselitteisesti. Arviointikriteerit tulee ymmärtää yritykseksi ilmaista sitä, mitä tiedeyhteisössä tarkoitetaan laadulla. Tutkimussuunnitelman laatua voidaan soveltuvien osin arvioida vastaavin kriteerein kuin tutkimuksenkin laatua.

Opinnäytetyön laatua arvioidaan kokonaisuutena. Väitöskirjan ja lisensiaatintutkimuksen laatua arvioitaessa otetaan erityisesti huomion seuraavat osatekijät:

- 1) tutkimustehtävän mielekkyys ja tutkimusongelman kiinnostavuus,
- 2) oppineisuus ja tutkimustyössä tarvittavien menetelmien hallinta,
- 3) tutkimuksen käytännön toteutus,
- 4) tutkimuksen tulokset, niiden uutuus, pätevyys ja merkittävyys,
- 5) tekijän kyky puolustaa tutkimustaan julkisesti.

Kohdan 1) yhteydessä korostuvat tutkimustehtävän innovatiivisuus ja tieteellinen arvo, kun taas kohdan 2) osatekijät liittyvät siihen, millaisia valmiuksia on tarvittu tutkimustehtävän toteuttamiseen. Oppineisuudella tarkoitetaan sekä riittävää asiantuntemusta aiheen suhteen että lukeneisuutta oman oppiaineen ja tieteenalan piirissä laajemminkin. Toteutuksen yhteydessä voidaan puolestaan kiinnittää huomiota esimerkiksi työn rakenteen toimivuuteen, työn viimeistelyn asteeseen sekä tyylillisiin seikkoihin. Oikeustieteessä ei tutkimuksen tuloksia useinkaan pystytä täysin erottamaan muusta tutkimus-

sesta, koska kyse on tulkinnoista ja niiden perusteltavuudesta. Tämä korostaa entisestään kokonaisarvostelun merkitystä. Väitöskirjan samoin kuin lisensiaatintutkimuksen esittämiseen kuuluu, että tekijä puolustaa työtänsä julkisesti.

Opinnäytetyö on *hyväksyttävä*, jos se täyttää vähimmäisvaatimustason kunkin sanotun kriteerin mukaan arvioituna. Tekijän tulee hallita keskeiset tieteellisen kirjoittamisen pelisäännöt sekä kyetä itsenäiseen ja kriittiseen työskentelyyn. Tutkimukselta odotetaan tieteellistä vakuuttavuutta ja perusteltuja tuloksia. Väitöskirjalta voidaan odottaa joka suhteessa korkeampaa laatutasoa kuin lisensiaatintutkimukselta.

Väitöskirja ja lisensiaatintutkimus arvostellaan arvolauseilla *approbatur*, *lubenter approbatur*, *non sine laude approbatur*, *cum laude approbatur*, *magna cum laude approbatur*, *eximia cum laude approbatur* ja *laudatur*. Tutkintotodistukseen merkitään sekä lisensiaatintutkimuksen/väitöskirjan aihe että arvosana.

Opiskelu ulkomailla ja kansainväliset yhteydet

Suositteluaan, että jokainen jatko-opiskelija viettäisi ulkomailla vähintään muutaman kuukauden. Ulkomailla tapahtuva opiskelu voi sisältää itsenäistä tutkimusta sekä erillisiä opintoja, kursseja, diplomoin tai tutkinnon. Itsenäistä tutkimusta harjoittaessaan opiskelijan tulisi pyrkiä osallistumaan myös paikallisen tutkijayhteisön toimintaan. HOPSin mukaista toimintaa, kuten jatko-opiskelijoilta edellytettäviä esiintymisiä, voi suorittaa vastaavasti ulkomailla.

Kansainvälisten yhteyksien lisääminen ja ylläpitäminen on tärkeää myös kotimaassa opiskeltaessa. Työnohjaajien ja laitosten tulisi tukea ja kannustaa nuorten tutkijoiden mahdollisuuksia osallistua heidän tutkimusaloihinsa liittyviin kansainvälisiin seminaareihin ja kongresseihin.

Opintosuoritusten hyväksilukeminen

Ulkomailla suoritettujen opintojen luetaan mahdollisimman täysimääräisesti hyväksi. Ulkomaille opiskelemaan lähtevän tulisi keskustella työnohjaajan tai aineen vastaavan opettajan kanssa suunniteltujen opintojen hyväksilukemisesta jo ennen tällaista jaksoa.

Aineen vastaava opettaja tai työnohjaaja, jos hän on aineen professori, päättää muualla suoritettujen opintojen hyväksilukemisesta, kun on kysymys jatkokoulutusohjelman erityiseen osaan kuuluvan opintosuorituksen korvaamisesta. Kysymys voi olla esimerkiksi aineen muun HOPSin mukaisen toiminnan, kuten aineen seminaariesiintymisen, korvaamisesta tai kirjallisen tentin tai sen osan korvaamisesta. Tiedekuntaneuvosto päättää hyväksilukemisesta, mikäli opiskelija haluaa korvata muualla suoritetuilla opinnoilla opinnäytetyötä lukuun ottamatta jatkokoulutusohjelman erityisen osan kokonaisuudessaan.

Yleisen tieteen teorian ja oikeustieteen tieteen teorian opintojakson tai sen osan korvaamisesta sekä oikeustieteen teorioiden ja menetelmien opintojakson korvaamisesta päättää yleisen oikeustieteen professori. Yleisen osan HOPSin mukaisen toiminnan korvaamisesta muualla suoritetuilla opinnoilla ja korvauksen laajuudesta voidaan päättää jatkokoulutusohjelman ohjeistuksen pohjalta. Tiedekuntaneuvosto päättää hyväksilukemisesta, mikäli opiskelija haluaa korvata muualla suoritetuilla opinnoilla jatkokoulutusohjelman yleisen osan kokonaisuudessaan. Myös erilaisissa opintopiireissä toimimisesta voidaan hyvittää osallistumisesta esitetyn selvityksen perusteella.

Jatko-opiskelija voi asianomaisen oppiaineen professorin kanssa tarkemmin sovittavalla tavalla lukea jatkotutkinnon opintosuorituksiksi oikeustieteellisten tiedekuntien ammatillisesti painottuvaa lisensiaatin tutkintoa varten asettaman johtoryhmän hyväksymiä koulutusjaksoja.

Muulla tehtyä opintosuoritusta ei voida lukea hyväksi, jos se sisältyy jo toiseen tutkintoon. Tästä syystä opintosuorituksen hyväksilukemista koskevasta merkinnästä tulee käydä ilmi, millä opinnoilla tai suorituksella opintosuoritus tai sen osa on korvattu.

Ammatillispainotteinen lisensiaatin tutkinto

Opetusministeriön myöntämän rahoituksen ja Suomen Lakimiesliiton antaman lisätuen avulla on Helsingin, Turun ja Lapin tiedekunnissa järjestetty OTL-tutkintoon sisällytettäviä ammatillispainotteisia opintojaksoja. Hankkeen koordinoinnista on vastannut Helsingin yliopiston oikeustieteellinen tiedekunta. Opintojaksot ovat olleet avoimia ja maksuttomia kaikkien näiden tiedekuntien jatko-opiskelijoille. Vuosittain on järjestetty esim. jatkotutkintojen yleisen osan opintojaksoja korvaava metodikurssi, jolla koko syyskauden kestävässä opetusjaksossa on perehdytty oikeustieteellisen tutkimuksen menetelmällisiin ja teoreettisiin teemoihin opetuksen ja kirjallisuuden avulla.

Oikeustieteen lisensiaatin tutkintoa suorittava opiskelija voi korvata osan tutkintovaatimuksista osallistumalla ammatillispainotteisen lisensiaatin tutkinnon mukaisille opintojaksoille. Mainitut opintojaksot on tarkoitettu ensisijaisesti opiskelijoille, joiden jatko-opintoihin ja tutkimustyöhön kunkin opintojakson aihepiiri liittyy. Näiden opintosuoritusten hyväksilukemisesta päättää asianomaisen oppiaineen professori, tarvittaessa tiedekunnan jatkokoulutustoimikunnan ohjeistuksen tai yksittäistapauksessa antaman suosituksen pohjalta.

Ilmoittautuminen läsnäolevaksi

Kun opiskelija on hyväksytty suorittamaan tiedekunnassa jatko-opintoja, hänet merkitään tiedekunnan tai opiskelijarekisteriyksikön toimesta yliopiston opiskelijarekisteriin läsnäolevaksi opiskelijaksi. Lukuvuosi-il-

moittautumisen määräajat eivät siten koske opiskeluoikeuden myöntämislukuvuotta. Rehtorin päätöksen mukaisesti myös jatkotutkinto-opiskelijan tulee koko opintojensa ajan ilmoittautua vuosittain läsnä- tai poissaolevaksi opiskelijaksi. Ylioppilaskunnan jäsenmaksun maksaminen on vapaaehtoista jatko-opiskelijoille.

Jatkotutkintoa suorittavan opiskelijan, joka aikoo osallistua opetukseen tai kuulusteluihin, on oltava läsnäolevana yliopiston kirjoissa. Opiskelija, joka ei aio osallistua opetukseen tai kuulusteluihin, voi ilmoittautua poissaolevaksi. Läsnä- tai poissaoloilmoitus on tehtävä ajalla 2.5.–15.9.

WebOodi-järjestelmässä voit ilmoittautua, jos sinulla on käytössäsi mikroverkko- tai unix-tunnus. Ilmoittautumaan pääset sivulta <http://www.helsinki.fi/weboodi> tai Almassa (yliopiston intranetissä) -> WebOodi.

Opiskelijaneuvontaan voi ilmoittautua:
- käymällä paikan päällä: Keskustan palvelupiste, Fabianinkatu 33, pohjakerros, postiosoite PL 4, 00014 Helsingin yliopisto
- sähköpostitse neuvonta@helsinki.fi
- puhelimitse (09) 191 22244
- postitse, osoite Opiskelijaneuvonta, PL 3, 00014 Helsingin yliopisto
HUOM! Muista ilmoittaa viestissäsi joko opiskelijanumerosi tai henkilötunnuksesi.

Jos haluat liittyä ylioppilaskunnan jäseneksi, ilmoittaudu kuten perustutkinto-opiskelija. Katso tarkemmin: <http://www.helsinki.fi/opintoasiainosasto/neuvonta/ilmoittautuminen.html>.

Opiskelija, joka ei tee ilmoitusta 15.9. mennessä, menettää opiskeluoikeutensa. Tämän jälkeen opiskelijan pitää hakea opiskeluoikeuden palauttamista tiedekunnasta erillisellä lomakkeella. Lisäksi opiskelija joutuu maksamaan uudelleenkirjoittautumismaksun (34 euroa).

Opintoneuvonta

Neuvontaa jatkokoulutusasioissa antaa tiedekunnan jatkokoulutussuunnittelija Jutta Kajander. Vastaanottoajat tiistaina, keskiviikkona ja torstaina 9-11.30 tai sopimuksen mukaan, huone P393 (Porthania, 3.krs), puh 191 24367, sähköposti oik-jatkokoulutus@helsinki.fi.

Tiedekunnan tasolla jatkokoulutuksen suunnittelusta, organisoinnista sekä tarpeellisesta ohjeistamisesta vastaa tiedekunnan jatkokoulutustoimikunta. Jatkokoulutustoimikunnan puheenjohtajana ja jatkokoulutusohjelman yleisen osan vastuullisena johtajana toimii professori Kimmo Nuotio.

Jatkokoulutustoimikunnan sihteerinä toimii jatkokoulutussuunnittelija, joka vastaa muun

ohella tiedekunnan jatkokoulutustilaisuuksista tiedottamisesta. Tietoja sekä oppiaineiden seminaaritarjonnasta että yleisistä jatkokoulutustapahtumista löytyy tiedekunnan jatkokoulutussivuilta kohdasta ”Jatkokoulutustilaisuuksia”. Jatkokoulutustapahtumista tiedotetaan myös sähköpostilistan välityksellä.

Laitostasolla jatkokoulutuksen organisointi tapahtuu pääasiassa aineittain tai aineryhmittäin. Pääaineen opettajat ovat vastuussa jatkokoulutusohjelman erityisen osan muuhun opintosuunnitelman mukaiseen toimintaan kuuluvan aineen jatkokoulutusseminaarin ohjelman laatimisesta ja toteuttamisesta. Kussakin oppiaineessa myös huolehditaan aineen jatkokoulutusseminaarista tiedottamisesta sekä ainekohtaisesti että tiedekunnan jatkokoulutuskalenteria hyväksi käyttäen

Tutkintovaatimukset

1) Yleinen osa

a) Yleisen tieteenteorian ja oikeustieteen tieteenteorian opintoja (12 op)

Yleisen tieteenteorian ja oikeustieteen tieteenteorian opinnot suoritetaan ensisijaisesti luentosarjoilla. Vaihtoehtoisesti opinnot voi suorittaa myös esseillä tai kirjatenteillä. Jatko-opiskelija valitsee alla olevista vaihtoehtoista kolme kokonaisuutta, halutessaan suorittamistapoja yhdistellen (esim. kaksi luentosarjaa ja yksi essee). Yhdistelmään voi valita vapaasti alla olevia luentosarjoja. Essee ja kirjatentti sen sijaan tulee tehdä määrättyistä aihepiireistä, jotka ovat yleinen tieteenteoria, oikeusteorian klassikot ja kriittinen oikeusteoria. Esseet ja kirjatenttiä ei tehdä samasta aihepiiristä. Jos siis esimerkiksi yleisestä tieteenteoriasta on jo kirjoitettu essee, tulee kirjatentti suorittaa muista aihepiireistä.

Kun kaikki kolme kokonaisuutta on suoritettu, jatko-opiskelija itse ilmoittaa niistä yleisen oikeustieteen assistentille sähköpostilla, joka huolehtii opintojakson rekisteröimisestä. Suoritukset eivät rekisteröidy automaattisesti!

Luentosarjat. Opintojen ensisijainen ja suositeltava suorittamistapa on osallistua yleisen oikeustieteen luentosarjoille. Alla on lueteltu oppiaineen järjestämät luentosarjat, myöhemmin ilmoitetaan mahdollisista muista vaihtoehtoista. Hyväksytyt suoritus edellyttää luennoille osallistumista sekä n. 10 sivun kirjoitelman kirjoittamista luentojen aihepiiristä, opettajan kanssa sovittavasta aiheesta.

1.) **Toomas Kotkaksen** luentosarja Critical legal studies kl. 8.1.-24.1.2007 ma-to klo 10-12, salissa P IV.

2.) **Ari Hirvosen** luentosarja Valtio kl. 8.1.-22.1.2007 seuraavasti 8.1. klo 14-18, 9.1.-18.1. klo 14-16, 19.1. klo 14-18, salissa P IV.

3.) **Jarna Petmanin** luentosarja (englanniksi) A Theory of Rights in Practice kl 12.2.-2.3. ma, ke ja pe 12.2.-2.3. klo 12-14, salissa P 674.

4.) **Panu Minkkisen** luentosarja Oikeus, suvereenisuus ja valta kl. ti 10.4.-ma 16.4. klo 10-12 ja 14-16, salissa P IV.

Esseet. Opinnot tai osan niistä voi suorittaa myös kirjoittamalla esseitä, joiden täsmälliset aiheet sovitaan yleisen oikeustieteen professorin kanssa. Ennen yhteydenottoa häneen, pitää tutustua esseen laadintaa koskevaan ohjeeseen oikeusteorian www-sivuilla <http://www.helsinki.fi/oik/tdk/rpol/oikeusteoria/index.html>. Esseet arvostellaan oikeusteorian tenttikierrosten yhteydessä, siksi palautuspäivät ovat viimeistään oikeusteorian tenttipäivinä. Esseiden aihepiirit ovat:

- 1.) Yleinen tieteenteoria
- 2.) Oikeusteorian klassikot
- 3.) Kriittinen oikeusteoria

Kirjatentti. Opinnot tai osan niistä on mahdollista suorittaa myös kirjatenttinä. Tentittävä kirjallisuus on:

1.) **Yleinen tieteenteoria:** Mika Kiikeri ja Petri Ylikoski: Tiede tutkimuskohteena (2004) ja Risto Heiskala: Toiminta, tapa ja rakenne (2000), sekä teoksesta Hans-Georg Gadamer: Hermeneutiikka (2004) sivut 1-76 tai teoksesta Jarkko Tontti (toim.): Tulkinnasta toiseen (2005) sivut 7-81.

2.) **Oikeusteorian klassikot:** H.L.A. Hart: The Concept of Law sekä Hans Kelsen: Puhdas oikeusoppi.

3.) **Kriittinen oikeusteoria:** (a) Peter Fitzpatrick: Modernism and the Grounds of Law (2001) tai Peter Fitzpatrick: The Mythology

gy of Modern Law (1992), sekä (b) Tuori, Bankowski ja Uusitalo (toim.): Law and Power (1997) tai jokin muu yleisen oikeustieteen professorin kanssa sovittava kriittistä oikeusteoriaa edustava kirja.

- b) aihepiiriltään valinnainen opintojakso oikeustieteen teorioista ja menetelmistä (4 op)

Eurooppaoikeuden teoreettisia perusteita

OTT **Satu Paasilehto** vetää seminaaria, jossa tutustutaan eurooppaoikeuden tutkimukseen oikeusteorian näkökulmasta sekä pohditaan eurooppaoikeuteen sopivia tutkimusmetodeja. Seminaariin valitaan ajankohdaisia artikkeleita osallistujien tutkimusintressien mukaan. Hyväksytty suoritus edellyttää aktiivista osallistumista seminaariin ja sen päätteeksi palautettavan oppimispäiväkirjan kirjoittamista. Seminaari pidetään loppuvuodesta 2006. Tarkemmasta ajankohdasta ilmoitetaan myöhemmin tiedekunnan kotisivuilla, oikeusteorian ilmoitustaululla ja jatko-opiskelijoiden sähköpostilistalla.

Feministinen oikeusteoria

Dosentti **Anu Pylkkänen** pitää kl 2007 seminaarin, jonka teemat käsittelevät feminististä oikeusteoriaa ja naisoikeuden ajankohtaisia teemoja. Seminaari on yhteinen naisoikeuden täydentävien aineopintojen kanssa. Ilmoittautuminen opettajalle tammikuun aikana anu.pylkkanen@helsinki.fi Seminaariohjelma sovitaan osanottajien toivomusten mukaan ajalle helmi-huhtikuu. Ensimmäisestä tapaamisesta ilmoitetaan ilmoittautuneille sähköpostitse.

Oikeusantropologia

OTT **Kaius Tuori** vetää koko lukuvuoden kestävästä oikeusantropologian opintopiiriä. Opintopiirissä käsitellään oikeusantropologian klassisia tekstejä sekä uusimpia suuntauksia. Lukupiiri kokoontuu noin kerran kuu-

kaudessa, yhteensä 10 kertaa. Alkukokous on ti 3.10. klo 16-18 Porthanian salissa 518, jossa myös sovitaan tarkemmasta aikataulusta.

Oikeusfilosofian seminaari. Yhteiskuntasopimuksesta

FT **Jari Kauppinen** pitämässä oikeusfilosofian seminaarissa tarkastellaan Jean-Jacques Rousseau yhteiskuntasopimusta suhteessa aikaisempaan teoriaan suvereenin oikeuksista (mm. Bodin, Hobbes) sekä oikeusfilosofian klassikoihin (mm. Locke ja Hegel). Tarkoituksena on syventää käsitystä siitä, kuinka moderni oikeusajattelu kehkeytyy. Istunnot kl 2007 tiistaisin klo 18-20, ensimmäinen ti 6.2. Porthanian salissa P518, jolloin sovitaan ohjelmasta.

Oikeusfilosofia: Valtio ja laki viisasten ja viisastelijain silmin

Dosentti **Juha-Pekka Rentto** vetää Valtio ja laki viisasten ja viisastelijain silmin –lukupiiriä, joka kestää koko lukuvuoden 2006-2007. Lukupiirissä luetaan länsimaisen filosofian klassikkoteoksia ja laaditaan alustuksia niiden pohjalta. Tarkoituksena on auttaa opiskelijaa ymmärtämään oman aikamme valtio- ja oikeusteoreettista ajattelua tarkastelemalla, miten valtio ja oikeus sekä niiden välinen suhde on eri aikoina mielletty erityyppisissä filosofisissa teorioissa. Tänä lukuvuonna on etupäässä tarkoitus käsitellä uuden ajan alun ajatuksellisen murrosvaiheen oppeja. Kokoontumisia on noin kerran kuussa, ja niistä sovitaan ensimmäisen tapaamisen yhteydessä. Ensimmäinen tapaaminen on tiedekuntahuoneessa keskiviikkona 27.9. klo 17. Seminaariin voi liittyä myös kevätlukukauden alusta tavalla, josta ilmoitetaan myöhemmin yleisen oikeustieteen ilmoitustaululla ja tiedekunnan kotisivuilla. Hyväksytty suoritus edellyttää aktiivista osallistumista koko lukuvuoden ajan (n. 20 tuntia) sekä kirjallisen työn tekemistä.

Oikeushistoria

Oikeushistoriassa järjestetään 2 ov:n laajuisen kurssi oikeushistoriallisen tutkimuksen teoreettisista ja metodologisista kysymyksistä kl/2007 aikana. Opetuksen tarkempi ajankohta ja paikka ilmoitetaan kevätlukukauden alkupuolella tiedekunnan jatko-opiskelijoiden postituslistalla.

Oikeustapaustyöpaja

Tutkija **Samuli Hurri** vetää kl 2007 oikeustapaustyöpajan. Seminaarissa ei käsitellä sitä, miten tietyt oikeusnormeja on eri tapauksissa tulkittu, sovellettu ja täsmennetty, eikä oikeustapauksen tai ennakkopäätösten paikkaa oikeusjärjestelmässä. Sen sijaan seminaarissa käsitellään sitä, minkälaisia käsityksiä ”oikeuden ulkopuolisista” asioista yksittäisissä oikeustapauksissa näkyy. Tällaisia ulkopuolisia asioita voivat olla vaikkapa perhe, tuotanto, rikollisuus ja luonnonympäristö. Seminaarissa tarkastellaan myös sitä, miten oikeustapauksessa rakennetaan käsitys jostakin yksittäisestä tapahtumasta. Jokainen osallistuja alustaa yhdestä oikeustapauksesta, joka voi liittyä myös omaan tutkimusaiheeseen. Alkukokous pidetään to 18.1. klo 14-16 Porthanian salissa P 518. Seminaari pidetään ma-pe 19.3.-30.3 Porthanian salissa P 518.

Yhteiskuntateoreettisia näkökulmia oikeuteen

Dosentti **Risto Kangas** vetää seminaaria, jossa tarkastellaan oikeutta yhteiskuntateoreettisista näkökulmista. Seminaari muodostuu aihepiiriin johdattavista luennoista ja seminaarilaisten alustuksista valitsemistaan teoksista. Seminaarin tarkoituksena on valaista oikeuden asemointia ja roolia erilaisissa sosiologisissa yhteiskuntateorioissa alkaen sosiologian klassikoista keskeisiin nykyisiin teorioihin. Seminaari kestää koko kevätlukukauden, tarkemmasta aikataulusta ja ohjelmasta sovitaan ensimmäisellä tapaamiskerralla, joka on maanantaina 22.1. klo 16-18 Porthanian salissa P518. Ilmoittautumiset risto.kangas@helsinki.fi torstaihin 18.1 mennessä.

Tieteellisen kirjoittamisen kurssi (4 op.)

Kurssilla käsitellään tieteelliseen kirjoittamiseen liittyviä kysymyksiä osin teoreettisemmasta ja osin käytännöllisemmästä näkökulmasta. Suorituksen vastaanottaa oikeushistorian assistentti **Mia Korpiola**. Ajankohta: syksy 2006, tarkempi ajankohta ja paikka ilmoitetaan syyslukukauden alkupuolella tiedekunnan jatko-opiskelijoiden postituslistalla ja tiedekunnan kotisivuilla. Opetusmuoto: luennot, oheiskirjallisuus, oppimispäiväkirja (n. 5-7 sivua).

c) Muu HOPSin mukainen toiminta (OTL 4 op, OTT 8 op)

Kohtaan voi sisällyttää esim. oikeustieteen teorioiden ja menetelmien opintojakson tai -jaksoja (ks. kohta 1.b). Erilaisia suoritus- ja esitely tarkemmin jatkotutkintojen yleismääräyksissä. Jatkokoulutuskoordinaattorin kanssa sovitaan ko. kohdan HOPSin mukaisesta toiminnasta.

d) Oikeusteorian seminaarit (à 4op, yhteensä 8 op)

Ensisijaisesti tohtoriopiskelijoille suunnattuja seminaareja heidän tulee suorittaa kaksi kappaletta eli yhteensä 8 op. Seminaareissa on läsnäolovelvollisuus. Aloitustapaamisessa läsnäolo on ehdoton edellytys seminaariin osallistumiselle, koska silloin jaetaan alustusten aiheet.

Kriittinen oikeusoppi

Professori (vsn.) **Ari Hirvonen** johtaa sl 2006 seminaaria kriittisestä oikeusopista, jossa käsitellään kriittisen oikeudellisen ajattelun eri muotoja. Tarkoitus on tätä kautta syventää käsitystä oikeustieteen luonteesta ja sen moninaisista suuntauksista. Aloitustapaaminen on 15.9. klo 15-17. Seminaarit ovat 29.9., 2.10, 4.10 ja 6.10 klo 15-20 Porthanian salissa P 518.

Oikeuden käsitteet

Professori (vsn.) **Ari Hirvonen** ja yliopistonlehtori (vsn.) **Jarna Petman** johtavat kl 2007 seminaaria oikeuden käsitteistä. Semi-

naarissa käsitellään oikeuden keskeisiä käsitteitä kuten esimerkiksi vapaus, vastuu, sopimus, subjekti, oikeus. Tarkoituksena on selvittää käsitteen filosofista ja teoreettista taustaa sekä sen aatehistoriaa unohtamatta käsitteen merkitystä nykyisessä oikeustieteessä.

sä. Aloitustapaaminen on 9.1. klo 16-18 Porthanian salissa P 518. Tapaamisessa sovitetaan seminaarin ohjelmasta.

Lisensiaatin tutkintoa opiskelevien muusta opetuksesta ilmoitetaan myöhemmin.

Rikos- ja prosessioikeuden sekä oikeuden yleistieteiden tutkijakoulu

Rikos- ja prosessioikeuden sekä oikeuden yleistieteiden laitoksen yhteydessä on lukuvuoden 2005-2006 alusta tutkijakoulu. Sen tavoitteena on tehostaa tiedekunnan, laitoksen ja sen oppiaineiden piirissä annettavaa jatkokoulutusta, erityisesti kehittämällä laitoksen oppiaineiden yhteistyötä jatkokoulutuksessa siten, että jatko-opiskelijat voivat hyödyntää lähiaineissa annettavaa jatkokoulutusta. Tavoitteena on myös helpottaa oppiainerajat sekä oikeuden- ja tieteenalojen rajat ylittävien, monitieteisten ja tieteidenvälisten jatkotutkimusten ja tutkimushankkeiden toteuttamista. Oikeuden yleistieteisiin painottuvalla teoreettis-metodologisella näkökulmalla on järjestettävässä koulutuksessa merkittävä asema. Laitoksen oppiaineiden yhteyksiä laitos-, tiedekunta- ja yliopistorajat ylittävään vuorovaikutukseen kehitetään tutkijaverkostoja ja -kontakteja luomalla ja ylläpitämällä.

Rikosoikeuden, kriminologian ja prosessioikeuden osalta kehitetään tutkijakoulutusta ja tutkimusta edistävää yhteistyötä rikos- ja oikeudenkäyntiasioiden eri viranomaisten kanssa. Lääkintä- ja bio-oikeuden alalla kehitetään tutkimus- ja koulutusyhteistyötä etenkin lääketieteen ja etiikan tutkijoiden kanssa.

Tutkijakoulun alaan kuuluu teoreettisuuntautuneen tohtorikoulutuksen lisäksi myös

ammattillisesti painottunut, lisensiaatin tutkintoon tähtäävien jatkokoulutus. Myös tutkimuksesta kiinnostuneiden lahjakkaiden oikeustieteen ylioppilaiden kiinnostuksen kehittämiseen ja tukemiseen kiinnitetään huomiota.

Tutkijakoulun toimintamuotoja tulevat olemaan erityisesti jatkokoulutuksessa annettava seminaarityyppinen opetus sekä luku- ja keskustelupiirit. Kun laitoksen vastuulla jo on – oppiaineen “Oikeusteoria” alaisuudessa - koko tiedekunnan teoreettis-metodologisen koulutuksen ja jatkokoulutuksen järjestäminen, tätä jatkokoulutuspotentiaalia pyritään hyödyntämään niissä rajoissa kuin mikä sanotun oppiaineen päätehtävän huomioon ottaen on mahdollista.

Tutkijakoulun toimintaa kehitetään asteittain, voimavarojen sallimissa rajoissa. Laitoksen verkkosivulla tiedotetaan tutkijakoulun toimintamuodoista ja yhteisestä tai laitoksen oppiaineissa annettavasta jatkokoulutuksesta sekä väitöstilaisuuksista, tutkijavierailuista, vierailuluennoista yms.

Tutkijakoululla on johtoryhmä, johon lukuvuonna 2006-2007 kuuluvat professori Raimo Lahti (puheenjohtajana) sekä professori Erkki Havansi ja professori Matti Heimonen.

Yksityisoikeuden tutkijakoulu

Vuoden 2004 tammikuun alusta on perustettu tutkijakoulu yksityisoikeuden laitoksen, Hankenin ja Helsingin kauppakorkeakoulun yhteistyöprojektina. Tutkijakoulun tehtävänä on opetuksen järjestäminen, suunnittelu, kehittäminen, sekä koordinointi tutkijoita entistä paremmin palvelevalla tavalla. Tutkijakoulu on *ensisijaisesti* tarkoitettu kaikille niille jatko-opiskelijoille, joiden tutkimuksella on yhteys sopimusoikeuteen liittyviin (yksityisoikeuden) oikeudenaloihin. Tutkijakoulu tarjoaa ensisijaisesti koulutusta tutkijakouluun rekisteröityneille jatko-opiskelijoille, mutta se järjestää myös avoimia tilaisuuksia.

Tutkijakoulun tarkoituksena on jatko-opiskelijoille järjestettävän yksityisoikeuden alan yleisten aihepiirien opetuksen kattavuuden ja jatkuvuuden turvaaminen. Tässä tarkoituksessa perustetaan jatko-opiskelijoiden tutkimustoimintaa edistäviä lukupiirejä ja keskustelupiirejä, sekä järjestetään seminaareja mielenkiintoisista ja ajankohtaisista aiheista. Saatetaan myös alkuun tutkijoiden oma-

ehtoisesti muodostamia ja vetämiä tutkijapiirejä. Mahdollisuuksien mukaan pyritään tarjoamaan jatko-opiskelijoille myös tieteellisen tutkimuksen tekemiseen, kirjoittamiseen, retoriikkaan ja argumentaatioon perehdyttävää koulutusta.

Tutkijakoulun tehtävänä on tutkimustyön tukeminen ja keskusteluyhteyksien luominen yli oppiaine- ym. rajojen. Tutkimustyötä välittömästi tukevan toiminnan lisäksi tutkijakoulu pyrkii osaltaan kehittämään jatkokutkintoihin liittyvää yhteistyötä kotimaisten ja kansainvälisten korkeakoulujen kanssa.

Tutkijakoulun toiminta 2006-2007

Tutkijakoulun järjestämästä opetuksesta ja muusta toiminnasta, sekä tutkijakouluun rekisteröitymisestä saa tietoa tutkijakoulun kotisivuilta osoitteesta:

http://www.helsinki.fi/oik/tdk/private_law/tutkijakoulu/

2) Erityinen osa

Esineoikeus

a) Kuulustelut

Tentteihin kuuluu opintopisteitä vastaavassa laajuudessa kirjallisuutta. Luettavaan sivumäärään vaikuttavat tentittävän aineiston vaikeus ja kieli. Annetut kirjallisuusluettelot ovat vain esimerkkejä. Tenttivaatimuksista sekä linjavaihtoehdoista tulee aina sopia erikseen prof. Teporan kanssa.

(i) Cum laude approbatur –arvosana (10 op)

A. Omistus- ja käyttöoikeus

- 1) **Paasto, P.**, Omistuskäsitteistön rakenteesta (1994)
- 2) **Kartio, L.**, Rakennuksen omistajan oikeusasemasta (1974) tai **Tepora, J.**, Omistuksenpidätyksestä (1984).
- 3) **Wirilander, J.**, Käyttöoikeudesta kiinteistöön (1980).
- 4) **Rodhe, K.**, Handbok i sakrätt (1985). Sekä jokin seuraavista:
 - 5) **von Eyben, W.E.**, Formuerettigheder (1979 tai uudempi), **Lilleholt, K.**, Godtruervern og kreditorvern (1989 tai uudempi), **von Eyben, W.E. - Vinding-Kruse, A.**, Inledning til Formueretten (1987 tai uudempi).
 - 6) **Kaisto, J.**, Sopimusvapaus, laki ja maksusuoja (2001).
 - 7) **Kaisto, J.**, Velkojasuoja välihenkilön konkurssissa, 2004

B. Vakuusoikeus

- 1) **Tepora, J.**, Omistuksenpidätyksestä (1984) tai **Tuomisto, J.**, Omistuksenpidätys ja leasing (1988).
- 2) **Havansi, E.**, Panttioikeus osakkeeseen I (1979).
- 3) **Lilleholt, K.**, Godtruervern og kreditorvern (1989 tai uudempi) tai **Helander, B.**, Kreditsäkerhet i lös egendom (1984).
- 4) **Walin, G.**, Panträtt (1998).
- 5) **Walin, G.**, Om företagshypotek (1995).
- 6) **Tepora, J. - Takki, T.**, Factoring (1994).
- 7) **Björn, B.**, Factoring (1995).
- 8) **Millqvist, G.**, Finansiell leasing (1986).

9) **Wood, P.R.**, Comparative Law of Security and Guarantees (1995).

10) **Månsson - Andersson (toim.)**, Värdepapperisering (1995).

11) **Tuomisto, J.**, Vuokranantaja ja vuokralaisen konkurssi (1991).

12) **Tytko, D.**, Grundlagen der Projektfinanzierung (1999).

C. Kirjaamisoikeus

1) **Koulu, R.**, Legaalisista kiinteistöpannioikeuksista (1986) ja **Koulu, R.**, Irtaimen esineen omistuksen kirjaamisesta. Oikeustiede - Jurisprudentia XX (1987), s. 187-232.

2) **Tuomisto, J.**, Tyypipakosta aikaprioriteettiin (1993).

3) **Ojanen, I. - Sutinen, J.**, Yrityskiinnitys (1991) ja **Tepora, J.**, Yrityskiinnityksen suhde auto-, alus- ja ilma-aluskiinnitykseen, DL 1990 s. 587-625.

4) **Helander, B.**, Kreditsäkerhet i lös egendom (1984) ss. 531-585.

5) **Koulu, R.**, Kirjaamisesta arvo-osuusjärjestelmässä, LM 1992 s. 477-505 ja **Kaisto, J.**, Valtuutus ja arvo-osuuden luovutus (1993).

6) **Göransson, U.**, Traditionsprincipen (1985).

7) **Illum, K.**, Tinglysning (1994)

(ii) Laudatur –arvosana (14 op)

1) **Zitting, S.**, Omistajanvaihdoksesta silmällä pitäen erityisesti lainhuudatuksen vaikutuksia (1951).

2) **Forssell, H.**, Tredjemansskyddets gränser (1976).

3) **Håstad, T.**, Sakrätt avseende lös egendom (1994).

4) **Hessler, H.**, Allmän sakrätt (1973).

5) **Braekhus, S. - Haerem, A.**, Norsk tingsrett (1964).

6) **Illum, K.**, Dansk tingsret (viim. p.).

7) **Schapp, J.**, Sachenrecht (1994).

8) **Lawson, F.H. - Rudden, B.**, The Law of Property (1993).

9) **Kaisto, J.**, "Tiesi tai olisi pitänyt tietää" (1997).

10) **Kaisto, J.**, Sopimusvapaus, laki ja maksusuoja (2001).

11) **Persson, A.H.**, Förbehållsklausuler (1998)

b) Aineen jatkokoulutusseminaarit

Jatkokoulutusseminaari

Prof. Jarno Tepora johtaa aineen jatkokoulutusseminaaria. Ensimmäinen kokoontuminen 13.9. klo 18.00 – 20. Sali 444.

Eurooppaoikeus

a) Kuulustelut

i) Cum laude abbotatur-arvosana (10 op)

Sopimuksen mukaan valittavat teokset. Seuraavasta luettelosta on kuitenkin tentittävä yksi teos.

1. **Hartley, T. C.**, The Foundations of European Community Law, Oxford 2003

2. **Craig, P. – de Búrca, G.**, EU Law, Oxford 2003, s. 1-370.

3. **Schermers, H.G.-Waelbroeck, D.**, Judicial Protection in the European Union, Sixth edition, The Hague 2001.

ii) Laudatur-arvosana (14 op)

Aineen professorin kanssa sovittavat teokset, yhteensä n. 1700 sivua. Seuraavasta luettelosta on tentittävä kuitenkin vähintään kaksi teosta:

1. **Anderson, D.W.K.**, References to the European Court, London 2002.

2. **Alanen, J.**, Tavaroiden vapaa liikkuvuus Euroopan unionissa, Helsinki 2002.

3. **Bengoetxea, J.**, The Legal Reasoning of the European Court of Justice, Towards a European Jurisprudence, Oxford 1993.

4. **Craig, P – de Búrca, G.**, The Evolution of EU Law, Oxford 1999, luvut 1-9, 12 ja 14

5. **Dehousse, R.**, The European Court of Justice, London 1998 tai Brown, L. Neville -

Jacobs, Francis G.: The Court of Justice of the European Communities, Fourth Edition, London 1994.

6. **Emiliou, N.**, The Principle of Proportionality in European Law, A Comparative Study, London 1996.

7. **Hartley, T.C.**, Constitutional Problems of the European Union, Oxford 1999.

8. **Kuoppamäki, P.**, Markkinavoiman sääntely EY:n ja Suomen kilpailuoikeudessa, Jyväskylä 2003.

9. **Nugent, N.**, The Government and Politics of the European Community, Fourth Edition, London, 1999.

10. **Ojanen, T.**, The European Way, The Structure of National Court Obligation under EC Law, Saarijärvi 1998.

11. **Oliver, P.**, Some Further Reflections on the Scope of Articles 28-30 (ex 30-36) EC, Common Market Law Review 4/1999, s. 783-806.

12. **Oliver, P.**, Free Movement of Goods in the European Community, Fourth Edition, London 2003.

13. **Prinssen, J.M. – Scrauwen, A.** (eds.), Direct effect, Rethinking a Classic of EC Legal Doctrine, Groningen 2002.

14. **Raitio, J.**, The Principle of Legal Certainty in EC Law, Dordrecht, 2003

15. **Slaughter A-M –Sweet A. S. –Weiler J.H.H.**, The European Courts & National Courts, Oxford 1998

16. **Snell, J.**, Goods and Services in EC Law, A Study of the Relationship Between the Freedoms, Oxford 2002.

17. **Steyger, E.**, National Traditions and European Community Law, Margarine and Marriage, Aldershot 1997.

18. **Van Bael, I.-Bellis, J-F.**, Competition Law of the European Community, The Hague 2005.

19. **Weiler, J.**, The Constitution of Europe, Cambridge 1999

b) Oppiaineen jatkokoulutusseminaarista ilmoitetaan tiedekunnan ja oppiaineen verkkosivuilla.

Opiskelijoita pyydetään seuraamaan oppiaineen ilmoitustaulua ja verkkosivuja, joilla il-

moitetaan luennoista sekä muusta opetuksesta (<http://www.helsinki.fi/oik/tdk/publaw/opiskelu/Eurooppaoikeus/eurooppaoik.htm>)

Finanssioikeus

a) Kuulustelut

(i) Cum laude approbatur –arvosana (10 op)

1) Verotuksen historiasta seuraavat artikkelit: **Myöhänen, S.**, Verotus 5/2001 ja 3/2002 sekä **Tikka, K. S.**, Verotus 5/1990 ja 5/2000.

2) **Vapaavuori, A.**, Eurooppaoikeus ja kansainvälinen verotus, Talentum 2003.

3) **Niskakangas, H.** et al, Verouudistus 2005, WSOY 2004, lukuun ottamatta lukua 13.

4) Seuraavat artikkelit teoksesta *Festschrift till Nils Mattsson* (2005): **Andersson, von Bahr, Grosskopf, Kellgren, Leidhammar, McDaniel, Norberg, Persson Österman, Rynnänen, Samuelson, Thorell, Tikka** ja **Wiman**.

5) **Rohatgi, R.**, *Basic International Taxation*, Kluwer 2002.

(ii) Laudatur –arvosana (14 op)

1) Jokin vero-oikeudellinen väitöskirja, kuten **Tikka, K.S.**, Veron minimoinnista (1972), **Puronen, P.**, Lahjaverotuksen ala (1990), **Viherkenttä, T.**, Tax Incentives in Developing Countries and International Taxation (1991), **Vapaavuori, A.**, Suomeen suuntautuvien portfoliosijoitusten verokohdetu (1991), **Kukkonen, M.**, Osakeyhtiön myynnin verotus (1994), **Rehbinder, M.**, Personbolag i beskattningen (1995), **Rynnänen, O.**, Förtäckt dividend i beskattningen (1996) tai *Bevisning i inkomstbeskattningen* (2000), **Määttä, K.**, Environmental taxes (1997), **Juanto, L.**, Valmisteverotus (1998), **Juusela, J.**, Kansainväliset sijoitukset ja verotuksen tehokkuus (1999), **Helminen, M.**, The Dividend Concept in International Tax Law: Dividend Payments between Corporate Entities (1999), **Räbinä,**

T., Vastikkeeton saanto ja luovutusvoiton verotus 2001, **Lindgren, J.**, Osakeyhtiön sukupolvenvaihdoksen verotus (2001), **Pikkujämsä, M.**, Oikeuseriaatteet ja arvonlisäverotus kiinteistöalalla (2001), **Kontkanen, E.**, Pankin verotus (2002), **Ranta-Lassila, H.**, Konsernit ja verotuksen neutraalisuus (2002), **Rother, E.**, Eurooppaoikeus ja arvonlisäverotus (2003), **Soikkeli, L.**, Luottamuksensuoja verotuksessa (2003), **Lohiniva-Kerkelä, M.**, Verosalaisuus: yksityisyyden ja luottamuksellisen liiketoimintatiedon suoja verotuksessa (2003), **Henttula, J.**, Varallisuuden arvostamisperusteista perintöverotuksessa (2005) tai **Saukko, P.**, Arvonlisäveroryhmät (2005).

2) Model Tax Convention on Income and on Capital, OECD 2003 ja Siirtohinnoitteluperiaatteet monikansallisia yrityksiä ja verohallintoa varten (OECD, suom. 1997) ja **Andersson, E. - Mattsson, N. - Michelsen, A. - Zimmer, Fr.**, *Det nordiska skatteavtalet med kommentarer* (2. p. 1991).

3) Jokin erikseen sovittava yleisesitys kansainvälisestä vero-oikeudesta, jonkin vieraan maan verojärjestelmästä tai verotuksen harmonisoinnista, kuten **Rohatgi R.**, *Basic International Taxation* (2002), **Jacobs, O.**, *Internationale Unternehmensbesteuerung* (5. p. 2002), **Tipke, K.- Lang J.**, *Steuerrecht* (18. p. 2005), **McDaniel, P.R. - Ault, H.J.**, *Introduction to United States International Taxation* (1998), tai **Terra, B -Wattel, P.**, *European Tax Law* (4. p. 2005), **Van Thiel, S.**, *Free Movement of Persons and Income Tax Law* (2002), **Shipwright, A. - Keeling, E.**, *Textbook on Revenue Law* (1997), tai **Thuronyi, V.**, *Comparative Tax Law* (2003).

4) Perehtyminen johonkin vero-oikeuden erityisalaan yhden tai useamman erikseen sovittavan teoksen avulla, kuten (a) tuloverotus: **Ault, H. J.**, *Comparative Income Taxation* (1997); (b) arvonlisäverotus: **Völkel, D. - Karg, H.**, *Umsatzsteuer* (8.p 1997); (c) veropolitiikka: **Slemrod, J.**, (ed.), *Tax Policy in the Real World* (1999) tai **Cnossen, S.**, (ed.) *Taxing Capital Income in the Euro-*

pean Union (2000) tai **Doernberg, R. – Hinnekens L. – Hellerstein W. – Jinyan L.**, *Electronic Commerce and Multijurisdictional Taxation* (2001).

Tutkintovaatimuksista on aina erikseen sovittava ja yllä mainittujen teosten sijasta voidaan lukea muita teoksia. Finanssihallinto-oikeutta tenttivien on sovittava erikseen kirjallisuus kokonaisuudessaan.

b) Aineen jatkokoulutusseminaari

Prof. **Marjaana Helminen** johtaa finanssioikeuden tutkijaseminaaria sl ja kl erikseen ilmoitettavina aikoina.

Hallinto-oikeus

Vastuuolettaja: Hallinto-oikeuden professori

a) Kuulustelut

(i) Cum laude approbatur –arvosana (10 op)

1) **Bohlin, A. & Warnling-Nerep, W.**, *Förvaltningsrättens grunder* (2004) tai **Eckhoff, T. ja Smith, E.**, *Forvaltningsrett* (1997), tai **Graver, H-P**, *Alminnelig forvaltningsrett* (1999) tai jokin muu kuulustelijan kanssa sovittu kattava pohjoismainen hallinto-oikeuden yleisesitys

2) **Ragnemalm, H.**, *Förvaltningsprocessrättens grunder* (1992) tai **Graver, H-P.**, *Forvaltningsprosessen* (1996).

3) **Laakso, S.**, *Oikeudellisesta sääntelystä ja päätöksenteosta* (1990) tai **Hallberg, P.**, *The Rule of Law* (2004).

4) Kaksi tai kolme kuulustelijan kanssa erikseen sovittavaa monografiaa, esim. **Hallberg, P.**, *Hallinto-oikeudellisen valituksen käyttöalasta* (1978), **Huhtanen, R.**, *Toimeentulotuen myöntäminen* (1994), **Kons-tari, T.**, *Virkamiehen ilmaisuvapaus* (1986), **Mäenpää, O.**, *Hallintolupa* (1992), **Mäenpää, O.**, *Hallintosopimus* (1989), **Niemi-vuo, M.**, *Valtio ja kunnallinen itsehallinto*

(1991), **Saloheimo, J.**, *Hallintopakosta työsuojelun valvonnassa* (1987), **Rosas, A.**, *Förvaltningsklagan* (1980), **Siitari-Vanne, E.**, *Hallintolainkäytön tehostaminen* (2005), **Suviranta, O.**, *Virkamiehen ratkaisutoiminta ja Euroopan yhteisön oikeus* (1996), **Syrjänen, O.**, *Harkintavalta kaavoituksessa ja rakentamisessa* (1999), **Tuori, K.**, *Valtionhallinnon sivuelinorganisaatiosta 2* (1983), s. 1-36 ja 389-668, **Van Aerschot, P.**, *Köyhät ja laki* (1996), **Lehtonen, L.**, *Potilaan yksityisyyden suoja* (2001), **Halila, L.**, *Hallintolainkäyttömenettelyn oikeusturvatakeista* (2000).

(ii) Laudatur –arvosana (14 op)

1) **Tiihonen, S.**, *Hallitusvalta* (1990) tai **Tyynilä, M.**, *Senaatti* (1992).

2) Kuulustelijan kanssa sovittava muu kuin pohjoismainen laaja hallinto-oikeuden yleisesitys. esim. **Craig, P.**, *EU Administrative Law* (2006) tai **Craig, P. P.**, *Administrative Law* (1999) tai uudempi) tai **Faber, H.**, *Verwaltungsrecht* tai **Rivero, J.**, *Droit administratif*.

3) Kuulustelijan kanssa sovittava hallintotieteen yleisesitys, esim. **Pierson, C.**, *Beyond the Welfare State?* (1998) tai **Kooiman, J.**, *Governing as Governance* (2003).

b) Aineen jatkokoulutusseminaari

Hallinto-oikeuden professori johtaa hallinto-oikeuden jatkokoulutusseminaaria. Kokouksista ilmoitetaan erikseen.

Osallistumisesta seminaariin annetaan 2 pistettä, alustuksesta tai muusta valmistellusta puheenvuorosta 5-10 p. Pisteet merkitään tiedekunnan kansliasta tai jatkokoulutuskoordinaattorilta saatavaan pisteseurantalomakkeeseen. Pisteet rekisteröidään vasta silloin kun koko tarvittava määrä (50 tai 100 - ks. opinto-opas, kohta Jakokoulutusseminarit) on koossa. Rekisteröinnistä vastaa työn ohjaaja.

Pääaineen ”Muun HOPSin mukaisen toiminnan” opintojakson laajuus on 4 op, jonka suorittaminen käsittää yhteensä 50 tunnin

verran erilaisiin tutkijakoulutustilaisuuksiin osallistumista. Tällaiseen tilaisuuteen osallistuminen vastaa 2 tunnin työmäärää, alustuksen tai muun valmistellun puheenvuoron pitäminen 5-10 tuntia. Opiskelijan tulee pitää kirjaa opintopisteitä varten suoritetuista osallistumisista. Selvitys tulee toimittaa työn-ohjaajalle tai pääaineen muulle opettajalle. Selvityksen muoto voi vaihdella riippuen tavoista, joilla kyseinen tutkinnon kohta on suoritettu.

Kansainvälinen oikeus

a) Kuulustelut

(i) Cum laude approbatur –arvosana (10 op)

1) **Brownlie, Ian**, Principles of Public International Law, 5. painos (Oxford University Press, 1998) tai 6. painos (Oxford University Press 2003);

2) yksi seuraavista teoksista:

Charlesworth, Hilary & Chinkin, Christine, The boundaries of international law: a feminist analysis (Manchester, MUP 2000);

Chayes, Abram & Handler Chayes, Antonia, The new sovereignty: compliance with international regulatory instruments (Cambridge MA, Harvard UP 1995);

Koskenniemi, Martti, From Apology to Utopia: the structure of international legal argument (Helsinki, Finnish Lawyers' Publishing Co. 1989);

Mièville, China, Between Equal Rights: A Marxist Theory of International Law (Haymarket Books 2006).

3) yksi seuraavista teoksista:

Amerasinghe, C. F., Principles of the Institutional Law of International Organizations (Cambridge University Press 1996);

Anghie, Anthony, Imperialism, Sovereignty and the Making of International Law (Cambridge University Press, 2005);

Aro, Miia & Petman, Jarna, Voimankäytön oikeuttaminen ja sotilaallisten järjestelmien muutokset Euroopassa ja Suomessa (Erik Castrén -instituutti/HY 1999);

Birnie, Patricia & Boyle, Alan, International Law and the Environment, 2. painos (Oxford University Press 2002);

Cassese, Antonio, International Criminal Law (Oxford University Press 2003);

Chinkin, Christine, Third Parties in International Law (Oxford University Press 1993);

Klabbers, Jan, The concept of treaty in international law (The Hague, Kluwer 1996);

Korhonen, Outi & Gras, Jutta, International governance in post-conflict situations (Erik Castrén -instituutti/HY 2001);

Marks, Susan, The Riddle of All Constitutions. International Law, Democracy and the Critique of Ideology (Oxford University Press 2000);

Marks, Susan & Clapham, Andrew, International Human Rights Lexicon (Oxford University Press 2005);

Roth, Brad R., Governmental Illegitimacy in International Law (Oxford, Clarendon Press 1999);

Matsushita, Mitsuo & Schoenbaum, Thomas J. & Mavroidis, Petros C., The World Trade Organization: Law, Practice, and Policy (2. painos, Oxford University Press, 2006)

Kohtien 1, 2 ja 3 teosten yhteisen sivumäärän tulee olla vähintään 1 400 sivua. (Sivumäärää laskettaessa ei oteta huomioon hakeamista, sisällysluetteloa tai liitesivuja.)

Huom! Tenttiä ei saa jakaa.

(ii) Laudatur –arvosana (14 op)

Seuraavista teoksista neljä tai useampia siten, että teosten yhteinen sivumäärä on n. 1 700 sivua.

Allott, Philip, Eunomia: New Order for a New World (1990 tai uudempi painos); **Bartelson, Jens**, A Genealogy of Sovereignty (1995); **Carr, E.H.**, The Twenty Years' Crisis 1919-1939 (1939); **Carty, Anthony**, The

Decay of International Law (1986); **Chimni, B. S.**, International Law and World Order: A Critique of Contemporary Approaches (Sage Publications, 1993); **Kelsen, Hans**, Principles of International Law (1. painos 1952, 2. painos 1966); **Kennedy, David**, International Legal Structures (1987); **Kennedy, David**, The Dark Sides of Virtue: Re-assessing International Humanitarianism (2005); **Klabbers, Jan**, An Introduction to International Institutional Law (2002); **Knop, Karen**, Diversity and Self-Determination in International Law (2002); **Korhonen, Outi**, International Law Situated (2000); **Koskenniemi, Martti**, The Gentle Civilizer of Nations: The Rise and Fall of International Law 1870-1960 (2002); **Kraatochwil, Friedrich**, Rules, Norms and Decisions: On the Conditions of Practical and Legal Reasoning in International Relations and Domestic Affairs (1989); **Lauterpacht, Hersch**, The Function of Law in the International Community (1966 tai muu painos); **Lauterpacht, Hersch**, The Development of International Law by the International Court (1958 tai muu painos); **Morgenthau, Hans**, Politics among Nations (toinen tai myöhempi painos); **Nardin, Terry**, Law, Morality and the Relations of States (1983); **Onuf, Nicholas G.**, World of Our Making: Rules and Rule in Social Theory and International Relations (1989); **Rajagopal, Balakrishnan**, International Law from Below. Development, Social Movements and Third World Resistance (2003); **Riles, Annelise**, The Network Inside Out (2000); **Rittich, Kerry**, Recharacterizing Restructuring: Law Distribution and Gender in Market Reform (2002); **Sell, Susan**, Private Power, Public Law: The Globalization of Intellectual Property Rights (2003); **Simpson, Gerry**, Great Powers and Outlaw States: unequal sovereignties in the international legal order (2004); **Slaughter, Anne-Marie**, A New World Order (2004); **Walzer, Michael**, Just and Unjust Wars (1977 tai uudempi painos)

b) Aineen jatkokoulutusseminaari

Jatkokoulutusseminaarin kokouksista ilmoitetaan erikseen.

c) Luentosarjat

Prof. **Jan Klabbers**, Aspects of constitutionalism in international organizations, kl 25.1.-15.2.: ma, ti, to 10-12 P669. Max. 20 opiskelijaa. Valittaessa opiskelijoita kurssille etusija on LL.M.- ja jatko-opiskelijoilla. Kurssi on laaja ja vaatii poikkeuksellisen paljon työtä. Kurssista voi saada 0-3 hyvityspistettä. Kurssista kiinnostuneita pyydetään ottamaan yhteyttä suoraan prof. Jan Klabbersiin (jan.klabbers@helsinki.fi).

Yleisen oikeustieteen yliopistonlehtori (vsn) **Jarna Petman**, Theories of International Law: a seminar, kl 24.1.-19.4: 24.1. klo 12-14 PR ls 10, 1.3.-19.4. ti klo 12-14 PR aud XIII ja to klo 12-14 PR ls 10. Kurssi on laaja ja vaatii poikkeuksellisen paljon työtä. Kurssista voi saada 0-3 hyvityspistettä. Kurssista kiinnostuneita pyydetään ottamaan yhteyttä suoraan lehtori Jarna Petmaniin (jarna.petman@helsinki.fi).

Kansainvälinen yksityisoikeus

a) Kuulustelut

(i) Cum laude approbatur -arvosana (10 op)

Aineen vastaavan opettajan kanssa sovittava kirjallisuus, esimerkiksi seuraavista teoksista.

- 1) **Walamies, J.**, Kansainvälinen prorogatio-sopimus (1988).
- 2) **Bogdan, M.**, Svensk internationell privat- och processrätt (2004).
- 3) **Kapteyn, P. J. G. - Verloren van Themaat, P.** Introduction to the Law of the European Communities (1998).

(ii) Laudatur -arvosana (14 op)

aineen vastaavan opettajan kanssa sovittava kirjallisuus, esimerkiksi seuraavista teoksista

- 1) **Batiffol, H. - Lagarde, P.**, Droit international privé I-II (1981/83).
- 2) **Cheshire, G.C. - North, P.M.**, Private International Law (1987 tai uudempi).
- 3) **Keller, M., - Siehr, K.**, Allgemeine Lehren des internationalen privatrechts (1986).
- 4) **Rigaux, F.**, Droit international privé I (1977).
- 5) **Scoles, E.F. - Hay, P.**, Conflict of Laws (1982 tai myöhempi painos).
- 6) **Buure-Häggglund, K.**, Irtaimiin esineisiin kohdistuvat reaali- ja henkilöoikeudet kansainvälisen yksityisoikeuden kannalta (1978).
- 7) **Esko, T.**, Lainvalinta ja kansainväliset työsuhteet (1985).
- 8) **Jokela, H.**, Irtaimen kaupasta kansainvälisen yksityisoikeuden kannalta (1960).
- 9) **Mattila, H.**, Les successions agricoles et la structure de la société. Une étude de droit comparé (1979).
- 10) **Sundström, G.O.Z.**, Om normkollision vid fartygs sammanstötning (1975).
- 11) **Walabies, J.**, Tuomioistuimen yleistoimivalta siviiliprosessissa (1982).
- 12) **Kurkela, M.**, Pankkitakaukset kansainvälisessä kaupassa (1993).
- 13) **Liukkonen, U.**, The Role of Mandatory Rules in International Labour Law – A Comparative Study in the Conflict of Laws (2004).
- 14) **Liukkonen, U.**, Globalisaatio, EU ja henkilöstön osallistuminen. Tutkimus globalisaatiojuridiikasta ja eurooppaoikeudesta erityisesti rajat ylittävissä yritysjärjestelyissä (2005).

Kauppaoikeus

a) Kuulustelut

(i) Cum laude approbatur -arvosana (10 op)

Tutkintovaatimuksista voidaan aina myös sopia erikseen kuulustelun vastaanottavan opettajan kanssa. Opiskelijan, joka on jo suorittanut opinto-oppaassa mainittuja teoksia opintojen aiemmassa vaiheessa, tulee aina sopia korvaavista teoksista.

Yhteisöoikeus

- 1) **Bergström, C. - Samuelsson, P.**, Aktiebolagets grundproblem (2001).
- 2) Report of the High Level Group of Company Law Experts on a Modern Regulatory Framework for Company Law in Europe 4.11.2002 (löytyy komission sisämarkkinaosaston www-sivuilta osoitteesta http://europa.eu.int/comm/internal_market/en/company/company/modern/consult/report_en.pdf) tai Dine, J., Company Law (2001).
- 3) **Toiviainen, Heikki**: Codetermination Rights of Employees in the Finnish Company Law (Helsinki 2004) ja **Toiviainen, Heikki**: "Yrityksen yhteiskuntavastuu ja Corporate Governance. Näkökulmia suuren yrityksen legitimitettiin ja kilpailukykyyn 21. vuosisadalla". Business Law Forum 2004, s. 389-435
- 4) **Tully, Stephen** (ed.): Research Handbook on Corporate Legal Responsibility. Cornwall 2005, osat I- III (eli s. 3-313)
- 5) **Timonen, Pekka**: Corporate Governance: Instituutit ja lainsäädännön merkitys (2000).

Immateriaalioikeus

- 1) **Domeij, B.**, Patentavtalsrätt (2003)
- 2) **Wessmann**, Varumärkeskonflikter (2002)
- 3) **Tritton**, Intellectual Property in Europe (2005) (s. 1-500) tai **Ganea - Pattloch - Heath, C.** Intellectual Property Law in China (2005) sekä joku seuraavasta **Heath, C.**: Intellectual Property in Asia (2003) tai

Heath, C., Legal Rules on Technology Transfer in Asia (2002).

4) **Wilkof, N.-Burkitt, D.**, Trade Mark Licensing (2005) (s. 1-432) tai **Phillips, S.**, Trade Mark Use (2005) tai **Rosén**, Upphovsrättens avtal (2006) (s. 1-329) tai **Byrne, N. – Bratney, A.**, Licensing Technology (2005) (s. 1-404).

Markkinaoikeus

1) **Määttä, K.**, Uusi kilpailunrajoituslaki (2004).

2) **Palm, J.**, Yritysosotot ja määräysvalta-markkinat (2005) tai **Bernitz, U.**, Otillbörlig konkurrens mellan näringsidkare (1993) tai **Mentula, A.**, Kartellit Suomen ja EY:n kilpailuoikeudessa (2002).

3) **Kuoppamäki, P.**, Markkinavoiman sääntely EY:n ja Suomen kilpailuoikeudessa (2003) s. 435–1280.

4) **Anttila, T.**, Pankki, riskit ja sääntely (1996) tai **Rudanko, M.**, Arvopaperimarkkinat ja siviilioikeus (1998).

Kuluttajaoikeus

1) **Reich, N.**, Europäische Verbraucherrecht (1996) tai **Howells, G. - Wilhelmsson, T.**, EC Consumer Law (1997).

2) **Wilhelmsson, T. - Kaukonen, K. (toim.)**, Euroopan integraatio ja sosiaalinen sopimusoikeus (1993), tai **Wilhelmsson, T.**, Social Contract Law and European Integration (1995).

3) **Viitanen, K.**, Lautakuntamenettely kuluttajariitojen ratkaisukeinona (2003), s. 1-225, 393-402 ja 461-553 tai **Nybergh, F.**, Rätten till tjänster i informations- och kreditomhålllet – en rättsdogmatisk undersökning om tillgången till infrastrukturen för handeln, särskilt banktjänster (2004) tai **Bärlund, J.**, Reklamation i konsumentavtal (2002).

4) **Wilhelmsson, T. - Rudanko, M.**, Tuotevastuu (1991) ja **Wallin, C.-H.**, Markkinavalvonnan järjestäminen Suomessa (1991).

(ii) Laudatur-arvosana (14 op)

Tutkintovaatimuksista voidaan aina myös sopia erikseen kuulustelun vastaanottavan

opettajan kanssa. Opiskelijan, joka on jo suorittanut opinto-oppaassa mainittuja teoksia opintojen aiemmassa vaiheessa, kuten perustutkinnon täydentävissä opinnoissa, tulee aina sopia korvaavista teoksista.

Yhteisöoikeus

1) **Davies, P.**, Gower and Davies' Principles of Modern Company Law (2003) tai **Cheffins, B.**, Company Law (1997).

2) **Tolonen, J.**, Der allgemeine Erklärungsgrund der wirtschaftlichen Ordnung und seine Anwendung auf das Aktiengesellschaftsrecht (1974) tai **Toivaiainen, H.**, Osakeyhtiön toimitusjohtajan asema (1992) tai **Aoki, M.**, Information, Corporate Governance and Institutional Diversity. Competitiveness in Japan, the USA, and the Transitional Economies (2000).

3) **Timonen, P.**, Määräysvalta, hinta ja markkinavoima (1997) tai **Kaisanlahti, Timo**, Sidosryhmät ja riski pörssiyhtiössä (1999) s.1-159 sekä osa II, Artikkelit.

4) **Toivaiainen, H.**, Suomen yhteisöoikeuden arvoperusta (2002).

5) **Dine, Janet**: Companies, International Trade and Human Rights. Cambridge 2005

Immateriaalioikeus

1) **Cornish, W. – Llewellyn, D.**, Intellectual Property: Patents, Copyright, Trade Marks and Allied Rights (2003) tai **Tritton, G.**, Intellectual Property in Europa (2002) tai uudempi painos tai **Bentley, L. – Sherman, B.**, Intellectual Property (2004) tai uudempi painos.

2) **Koktvedgaard, M.**, Immaterialretspositioner (1995) tai **Godenhielm, B.**, Patentskyddets omfattning i europeisk och nordisk rätt (1994) tai **Domeij, B.**, Läkemedelspatent (1998) tai **Westerlund, Li**: Biotech Patents tai **Ryberg, B.**, Beskyttelsesomfanget i dansk patentret (2002)

3) **Oesch, R.**, Oikeus valokuvaan (1993) ja **S:a**, Det reformerade skyddet av fotografier, NIR 1996, s. 392-405, tai **Salokannel M.**: Ownership of Rights in Audiovisual Productions (1997) tai **Palm, J.**: Tavaramerkki, kilpailu ja alkuperä (2002) tai **Wessman**,

Varumärkeskonflikter (2002) tai **Sorvari, K.** Vastuu tekijänoikeuden loukkauksesta (2005).

4) **Davison, M.**, Legal Protection of Databases (2003) tai **Virtanen, P.**, Database Rights in Safe European Home: the Path to More Rigorous Protection of Information (2005).

Markkinaoikeus

1) **Goyder, D. G.**, EC Competition Law (4. ed., 2003) tai **Whish, R.**, Competition Law, (5. ed., 2003), s. 1–48, 79–304, 453–582, 779–880 tai **Faull, J. – Nikpay, A.** (ed), The EC Law of Competition. (1999).

2) **Bishop, S. – Walker, M.**, The Economics of EC Competition Law: Concepts, Application and Measurement (2nd ed., 2002) s. 1–313 tai **Motta, M.**, Competition Policy and Theory (2004) s. 1–532 (ei tähdellä merkittyjä jaksoja).

3) **Bernitz, U.**, Otillbörlig konkurrens mellan näringsidkare (1993) tai **Rahnasto, I.**, Intellectual Property Rights, external effects and anti-trust law. Leveraging IPRs in the communications industry (2003) tai **Kaulamo, K.**, Probleme des finnischen Wettbewerbs- und Marketingrechts (2004) tai **Virtanen, P.**, Määrävän markkina-aseman kontrollointi (2001).

4) **Gerber, D.**, Law and Competition in Twentieth Century Europe: Protecting Prometheus (1998).

Kuluttajaoikeus

1) **Cranston, R.**, Consumers and the Law (1984) tai **Wilhelmsson, T.**, Twelve essays on Consumer Law and Policy (1996).

2) **Rickett, C. – Telfer, T. (toim.)**, International Perspectives on Consumers' Access to Justice (2003) tai **Wilhelmsson, T. – Tuominen, S. – Tuomola, H.**, Consumer Law in the Information Society (2001).

3) **André, M.**, Marknadsföringsansvar tai **Reich, N. – Woodroffe, G.**, European Consumer Policy after Maastricht (1994).

4) **Ramsay, I. (toim.)**, Consumer Law (1992).

b) Aineen jatkokoulutusseminaarit

Prof. (mvs.) **Heikki Toiviainen** johtaa kauppa-oikeuden jatkokoulutusseminaaria. Kustakin seminaaritulaisuudesta ilmoitetaan erikseen ilmoitustaululla ja sähköisellä postituslistalla oleville henkilöille. (Ilmoittautukaa ystävällisesti osanottajiksi postituslistan laatimista varten).

Prof. **Heikki Halila** johtaa säätiöoikeuden tutkijaseminaaria. Ensimmäinen kokoontuminen on 2.10.2006 klo 18 seminaarisalissa P 417.

Prof. (mvs.) **Rainer Oesch** johtaa immateriaalioikeuden jatkokoulutusseminaaria kuukausittain jatkuvana. Ajasta ja paikasta ilmoitetaan postituslistalla oleville sekä ilmoitustaululla.

Lääkintä- ja bio-oikeus

a) Cum laude approbatur ja laudatur -kuulustelut ja niihin luettava kirjallisuus sovitaan erikseen opettajan kanssa. Cum laude approbatur -tentissä on yhteensä n. 1 500 sivua, 10 op. Laudatur -arvosanan laajuus on 14 op. Luettavaan kirjallisuuteen sisällytetään alan kotimaisia väitöskirjoja, yleisesityksiä ja monografioita sekä keskeisiä ulkomaisia yleisesityksiä ja monografioita, joita seuravassa luetellaan esimerkinomaisesti.

Kotimaisia aineen väitöskirjoja, yleisesityksiä ja monografioita:

Burrell, R., Naisia ja sikiöitä (2003); **Lehtonen, L.**, Potilaan yksityisyyden suoja (2001); **Lehtonen, L.**, Terveystieteiden ammattihenkilön salassapitovelvollisuus (2003); **Lötjönen, S.**, Lääketieteellinen tutkimus ihmisillä (2004); **Meincke, N.**, Geenititit (2001); **Mäki-Petäjä-Leinonen, A.**, Dementoituvan henkilön oikeudellinen asema (2003); **Paaso, I.**, Potilaan tiedonsaantioikeus terveydenhuollossa (2001); **Pahlman, I.**, Potilaan itsemääräämisoikeus (2003); **Palonen, R., Nio, A. & Mustajo-**

ki, P., Potilas- ja lääkevahingot (2005); **Wagner-Prenner, M.**, Syyntakeisuus ja mielentila (2000).

Ulkomaisia yleisesityksiä ja monografioita: **Beyleveld, D. & Brownsword, R.**, Human Dignity in Bioethics and Biolaw (Oxford University Press 2002); **Beyleveld, D. & Brownsword, R.**, Consent in the Law (Prentice Hall 2006); **Beyleveld, D., Townend, P. & Wright, J.**, Research Ethics Committees, Data Protection and Medical Research in European Countries (Ashgate 2005); **Bovenberg, J. A.**, Property Rights in Blood, Genes & Data: Naturally Yours? (Brill Academic Publishers 2005); **Cook, R.J., Dickens, B.M. & Fathalla, M.F.**, Reproductive Health and Human Rights (Clarendon Press 2003); **Dahl Rendtorff, J. & Kemp, P.**, Basic Ethical Principles in European Bioethics and Law, Vol. I-II (Centre for Ethics and Law, Copenhagen 2000); **Gevers, J.K.M., Hondius, E.H. & Hubben, J.H.** (eds.), Health Law, Human Rights and the Biomedicine Convention (Martinus Nijhoff Publishers 2005); **Glannon, W.**, Biomedical Ethics (Oxford University Press 2005); **Grubb, A. & Laing, J.** (eds.), Principles of Medical Law (Oxford University Press 2004); **Harris, J.** (ed.), Bioethics (Oxford University Press 2001); **Kass, L.**, Human Cloning and Human Dignity: The Report of the President's Council on Bioethics (Public Affairs 2002); **Kuhse, H. & Singer, P.** (eds.), Bioethics (Blackwell 1999); **Mason, J. K. & Laurie, G. T.**, Mason & McCall Smith's Law and Medical Ethics (7th ed., Oxford University Press 2006); **Michalowski, S.**, Medical Confidentiality and Crime (Ashgate 2003); **Montgomery, J.**, Health Care Law (2nd ed., Oxford University Press 2003); **Pattinson, S. D.**, Medical Law and Ethics (Sweet & Maxwell 2006); **Solter, D. et al.**, Embryo Research in Pluralistic Europe (Springer 2004); **Syse, A.**, Pasientrettighetsloven med kommentarer (Oslo 2004); **Westerlund, L.**, Biotech Patents: Equivalency and Exclusions

Under European and U.S. Patent Law (Springer 2002); **Wolk, S.** (red.), Biobanksrätt (Studentlitteratur 2003).

b) Aineen jatkokoulutusseminaari

Prof. **Raimo Lahti** johtaa lääkintä- ja bio-
oikeuden jatkokoulutusseminaaria. Kokouksista ilmoitetaan erikseen (mm. aineen verkkosivulla).

Maa-, vesi- ja ympäristöoikeus

a) Kuulustelut

(i) Cum laude approbatur –arvosana (10 op)

1) **Westerlund, S.**, En hållbar rättsordning (1997) tai **Ebbesson, J.**, Compatibility of international and national environmental law (1996).

2) **Hollo, E.J.**, Pilaamiskiellon sisältö vesilain mukaan (1976) tai **Vihervuori, P.**, Viranomaisen asianosaispuhevallasta vesiasioissa (1981).

3) **Ekroos, A.**, Kauneus ja rumuus ympäristöoikeudessa (1995) tai **Kuusiniemi, K.**, Ympäristönsuojelu ja immissioajattelu (1992).

4) **Kloepfer, M.**, Umweltrecht s. 1 – 530 (vain korpusteksti) (2004) tai **Prieur, M.**, Droit de l'environnement (2000) tai **Ball, S. - Bell, S.**, Environmental Law (1998) s. 1-263 ja 379-447.

(ii) Laudatur –arvosana (14 op)

1) **Ekroos, A.**, Kauneus ja rumuus ympäristöoikeudessa (1995) tai **Tolvanen, J-P.**, Maankäytön luonnonsuojellus sääntely (1998) tai **Salila, J.**, Metsäalueen oikeudellisesta asemasta (2005)..

2) **Kuusiniemi, K.**, Ympäristönsuojelu ja immissioajattelu (1992) tai **Määttä T.**, Maanomistusoikeus (1999).

3) **Hollo, E.J.**, Pilaamiskiellon sisältö vesilain mukaan (1976) tai **Vihervuori, P.**, Viranomaisen asianosaispuhevallasta vesiasioissa (1981).

4) **Westerlund, S.**, En hållbar rättsordning (1997) tai **Ebbeson, J.**, Compatibility of international and national environmental law (1996)

5) **Kloepfer, M.**, Umweltrecht s. 1 – 530 (vain korpusteksti) (2004) tai **Prieur, M.**, Droit de l'environnement (2000) tai **Ball, S. - Bell, S.**, Environmental Law (1998) s. 1-263 ja 379-447.

Laudatur- arvosanan tutkintovaatimukseen kuuluu lisäksi kaksi erikseen sovittavaa teosta

b) Aineen jatkokoulutusseminaari

Prof. **Erkki J. Hollo** pitää ympäristöoikeuden jatkokoulutusseminaarin sl 26.9. ja kl 23.1. alkaen tiistaisin 18-20, klo 18-20, sali 417

Metodiseminaari

Prof. **Erkki J. Hollo** pitää ympäristöoikeuden metodiseminaarin syyslukukaudella (syventävien opintojen suorittajille, tutkielman tekijöille ja jatko-opiskelijoille) sl 26.9. alkaen ti 16-18, sali 417

Naisoikeus

Naisoikeuden jatkokoulutustilaisuuksista ilmoitetaan erikseen.

Oikeushistoria

1 b) Oikeushistorian teorit ja menetelmät (4 op)

Huom! Tämän opintojakson voi myös suorittaa kevätlukukaudella 2007 järjestettävällä

kurssilla Oikeushistorian menetelmät ja teoreettiset virtaukset.

1) **Kekkonen, J.**: ”Oikeudellisen muutoksen tutkimisesta – minun metodini”, *Minun metodini* (toim. J. Häyhä) ja **Kotkas, T.**: ”Kolme näkökulmaa oikeushistorian tutkimukseen”, *Oikeus* 1999:4.

sekä

Kalela, J., Historiantutkimus ja historia tai **Peltonen, M.**, Mikrohistoriasta tai **Heikkinen, A.**, Ihminen historian rakenteissa tai **Kalela, J.**, Aika, historia ja yleisö (ei aikaisemmin tentittyä).

2) **Tosh, J.**, The Pursuit of History tai **Heikkinen, A.**, Menneisyyttä rakentamassa tai **Kalela, J.**, Historian tutkimusprosessi tai **Heikkinen, A.**, Historiantutkimuksen päämäärät ja menetelmät tai **Ylikangas, H.**, Oikeushistoriasta ja sen tutkimisesta tai **Autio – Katajala-Peltomaa – Vuolanne** (toim.): Historioitsijan arki ja tutkimuksen prosessi.

2 a) Pääaineen opintoja täydentävä tai sen lähiaineen cum laude approbatur -opintojakso (10 op)

1) **Nelken, D.**, Comparing Legal Cultures (1996) tai **Gessner, V.**, - **Hoeland, A.**, - **Varga, C.**, (eds), European Legal Cultures (1996).

2) Vapaavalintaisesti yksi seuraavista (ei aiemmin tentittyä): **Van Caenegem, R. C.**, A Historical Introduction to Western Constitutional Law (1995) tai **Wieacker, F.**, A History of Private Law in Europe (1995) tai **Horwitz, M. J.**, The Transformation of American Law, 1870–1960, The Crisis of Legal Orthodoxy (1992).

3) **Spierenburg, P.**, The Broken Spell. A Cultural and Anthropological History of Preindustrial Europe (1991).

4) Vähintään kaksi aineen professorin kanssa erikseen sovittavaa koti- tai ulkomaista monografiaa.

Pääaineen cum laude approbatur -opintojakso (10 op)

- 1) **Kalela, J.**, Historiantutkimus ja historia (2000)
- 2) **Robinson – Fergus – Gordon**, An Introduction to European Legal History (3. painos 2001)
- 3)–5) Erikseen sovittava, kunkin osallistujan omaan tutkielma-aiheeseen liittyvä teos tai yhdistelmä artikkeliaineistoa.

2 b) Pääaineen laudatur-opintojakso (14 op)

- 1) **Tiihonen, S.**, Herruus 1 tai Herruus 2
- 2) **Kangas, U.** (toim.), Oikeustieteen historia Suomessa 1900–2000 tai **Suomen tieteen historia 2**.
- 3) Vähintään neljä aineen professorin kanssa erikseen sovittavaa koti- tai ulkomaista monografiaa.

2 c) Aineen jatkokoulutusseminaari

Prof. **Jukka Kekkonen** johtaa oikeushistorian jatkokoulutusseminaaria. Ensimmäisen kokoontumisen ajankohdasta ilmoitetaan erikseen.

1 d) Oikeusteorian seminaarien sijaan valittavissa oleva kirjallisuuskulustelu Oikeustieteen, erityisesti oikeushistorian, teorialaisten ja menetelmät (cum laude approbatur) (10 op)

- 1) Yksi seuraavista: **Jenkins, K.**, Why History? tai **Skopcol, T.** (toim.): Vision and Method in Historical Sociology tai **Burke, P.**, History and Social Theory tai **Burke, P.** (toim.), New Perspectives on Historical Writing.
- 2) Yksi seuraavista kokonaisuuksista: **Barraclough, G.**, Oman ajan historian suunta-aiheita ja menetelmät tai **Carr, E. H.**: Mitä historia on tai **Renvall, P.**, Nykyajan historiantutkimus.
- 3) Yksi seuraavista (ei aikaisemmin tentitetyjä): **Ylikangas, H.**, Puukkojunkkarit tai **Ylikangas, H.**, Nuijasota tai **Ylikangas, H.**, Tie Tampereelle tai **Ylikangas, H.**, Körttiläiset tuomiolla tai **Heikkinen, A.**,

Kirveskansan elämää tai **Heikkinen, A.**, Kirveskansan murros tai **Heikkinen, A.**, Kirveskansan kansakunta.

- 4) Kaksi seuraavista: **Le Roy Ladurie, E.**, Karnevaalit tai **Le Roy Ladurie, E.**, Montaillou tai **Foucault, M.**, Tarkkailla ja rangaista tai **Davis, N. Z.**: Pardon Tales and Their Tellers **sekä** The Return of Martin Guerre (tai sama suomeksi) tai **Levi, G.**, Aineeton perintö tai **Ginzburg, C.** Johtolankojen tai **Ginzburg, C.**, The Cheese and the Worms tai **Thompson, E. P.**, Herrojen valta ja rahvaan kulttuuri tai **Anderson, P.**, Lineages of the Absolutist State (sovittavin osin).

Oikeussosiologia

a) Kulustelut

(i) Cum laude approbatur -arvosana (10 op)

Tutkintovaatimuksista sovitaan erikseen aineen professorin kanssa tai

- 1) Yksi teos seuraavista: **Cotterrell, R.**, The Sociology of Law, **Luhmann, N.**, Sociological Theory of Law (saks. Rechtssoziologie), **Podgorecki, A. - Whelan, C.**, Sociological Approaches to Law.
- 2) **Aubert, V.**, Continuity and Development in Law and Society tai **Stjernquist, P. & Widerberg, K.**, Rätten i samhällsbyggnaden.
- 3) **Fitzpatrick, P.**, The Mythology of Modern Law tai **Heiskala, R.** Toimintatapa ja rakenne
- 4) **Hawkins, K.**, Environment and Enforcement.
- 5) **Berger, P. & Luckmann, T.**, Todellisuuden sosiaalinen rakentuminen ja **Töttö, P.**, Pirullinen positivismi. Kysymyksiä laadulliselle tutkimukselle.
- 6) Kaksi teosta seuraavista: **Toivonen, Timo**, Empiirinen sosiaalitutkimus: filosofia ja metodologia (1999), **Alkula, T. & Pöntinen, S. & Ylöstalo, P.**, Sosiaalitutkimuksen kvantitatiiviset menetelmät (1994), **Patel, R. & Tebelius, U.**, Grundbok i forskningsmetodik, **Alasutari, P.**, Laadullinen tutkimus (3 p).

(ii) Laudatur –arvosana (14 op)

Tutkintovaatimuksista sovitaan erikseen aineen professorin kanssa.

Tutkijaseminaari

Prof. **Tapio Lappi-Seppälä** vetää kriminologian tutkijaseminaaria sopimusten mukaan. Tiedustelut tapio.lappi-seppala@om.fi.

Oikeustaloustiede

a) Kuulustelut

(i) Cum laude approbatur –arvosana (10 op)

- 1) **Friedman, David D.:** Law's Order. (2001) (344 s.)
- 2) **Posner Richard A.,** Economic Analysis of Law (1992 tai uudempi) (722 s.) tai **Cooter R. - Ulen T.,** Law and Economics (1996) (481 s.) ja **Dnes, A.W.,** The Economics of Law (1996) (200 s.)
- 3) Oikeustaloustieteellinen väitöskirja Suomesta mm. **Nystén-Haarala, Soili,** The long-term contract: contract law and contracting (1998) (325 s.), **Halme, L.,** Pankki-sääntely ja valvonta (1999) (560 s.) tai **Kaisanlahti, T.,** Sidosryhmät ja riski pörssi-yhtiössä (1999) - artikkeleineen (159 s. + 159 s.) tai **Määttä, K.,** Environmental Taxes (1997) (363 s.) tai **Timonen, P.,** Määräysvalta, hinta ja markkinavoima (1997) (359 s.).

Vaihtoehtoiset opintosuoritustavat: Tutkijan on mahdollista ottaa soveltuvin osin osaa oppiaineessa järjestettävään täydentävien opintojen opintokokonaisuuksiin, mikäli näitä opintoja ei sisälly aiempaan tutkintoon. Näistä ja muista vaihtoehtoisista suoritustavoista on sovittava erikseen.

(ii) Laudatur –arvosana (14 op)

1) **Varian, Hal R.,** Intermediate microeconomics: a modern approach (1996) (650 s.) tai vastaava teos.

2) **Miceli, Thomas J.,** Economics of the law (1997) (236 s.) tai **Mattei, Ugo,** Comparative law and economics (1997) (266 s.)

3) Artikkelikokoelma oikeustaloustieteen klassikoita.

Gary S. Becker, Crime and punishment: an economic approach. Journal of political economy (1968), s. 169-217. **Akerlof, George,** The market for lemons: qualitative uncertainty and the market mechanism, 84 Quarterly Journal of Economics (1970), s. 488-500. **Coase, Ronald,** The problem of social cost, The Journal of law & economics (1960), s. 1-44. **Louis Kaplaw - Steven Shavell,** Property rules versus liability rules: an economic analysis, Harvard law review (1996), s. 713-790.

4) Lisäksi laajuudeltaan noin 6 opintopisteen kokonaisuus opettajan kanssa sovittavaa kirjallisuutta, joka soveltuu tutkijan omaan tutkimusalueeseen.

Vaihtoehtoiset opintosuoritustavat: Tutkijan on mahdollista ottaa soveltuvin osin osaa oppiaineessa järjestettävään täydentävien opintojen opintokokonaisuuksiin, mikäli näitä opintoja ei sisälly aiempaan tutkintoon. Näistä ja muista vaihtoehtoisista suoritustavoista on sovittava erikseen.

b) Aineen jatkokoulutusseminaari ja metodiopetus

Prof. **Matti Heimonen** johtaa oikeustaloustieteen jatkokoulutusseminaaria. Alkukokous, jossa päätetään mm. aikatauluista, pidetään syyslukukaudella ma 13.09. klo. 17–19 P 518. Seminaarin materiaalinhallintaan käytetään sähköpostia.

Oikeusteoria

Tutkintovaatimuksista tulee sopia aineen opettajan kanssa.

Sopimuksen mukaan cum laude approbatur-arvosanaa varten noin 1400 sivua (10 op) ja laudatur-arvosanaa varten noin 1700 sivua teoksista (14 op), joita ei ole aikaisemmin suoritettu, esimerkiksi: **Aulis Aarnio**, *The Rational As Reasonable* (1987), **Carlos E. Alchourron & Eugenio Bulygin**, *Normative Systems* (1971), **Robert Alexy**, *A Theory of Legal Argumentation. The Theory of Rational Discourse as Theory of Legal Argumentation*. (1989), **M. Bogdan**, *Komparativ rättskunskap* (1993), **James Boyd-White**, *Heraclous Bow: Essays on the Rhetoric and Poetics of Law* (1985), **Otto Brusin**, *Tuomarin harkinta normien puuttuessa* (1938), **Lars D. Eriksson**, *Kritik, moral och rätt* (1992), **Joel. Feinberg & Hyman Gross**, (toim.), *Philosophy of Law* (uusin laitos), **Costas Douzinas et al.** (toim.), *Postmodern Jurisprudence* (1991), **Peter Goodrich**, *Oedipus Rex* (1995), **H.L.A. Hart**, *The Concept of Law* (2.p., 1994), **Markku Helin**, *Lainoppi ja metafysiikka* (1988), **Ari Hirvonen**, *Oikeuden käynti. Antigonen laki ja oikea oikeus* (2000), **Arthur Kaufmann**, *Grundprobleme der Rechtsphilosophie* (1994), **Hans Kelsen**, *Reine Rechtslehre*. 2.p. (1960), **Duncan Kennedy**, *A Critique of Adjudication {fin de siècle}* (1997), **Eerik Lagerspetz**, *Opposite Mirrors* (1995), **Karl Larenz**, *Methodenlehre der Rechtswissenschaft* (4. p. 1979), **Neil MacCormick**, *Legal Reasoning and Legal Theory* (1978), **Panu Minkkinen**, *Thinking without Desire*. (1999), **Matti I. Niemi**, *Päämäärien valtakunta* (1996), **Satu Paasilehto**, *Constellations. A New Approach to Legal Culture and European Integration of Private Law* (2002), **Aleksander Peczenik**, *Rätten och förnuftet* (1988), **Juha-Pekka Rentto**, *Prudentia iuris. The Art of the Good and the Just* (1988), **Alf Ross**, *On Law and Justice* (1953), **Carl Schmitt**, *Polittinen teologia* (1997), **Raimo Siltala**, *A Theory of Precedent* (2000), **Raimo Silta-**

la, *Oikeustieteen tieteenteoria* (2003), **Raimo Siltala**, *Oikeudellinen tulkintateoria*, **Jarkko Tontti**, *Right and Prejudice. Prolegomena to a Hermeneutical Philosophy of Law* (2004), **Kaarlo Tuori**, *Foucault'n oikeus* (2002), **K. Zweigert**, - **H. Kötz**, *Einführung in die Rechtsvergleichung auf dem Gebiete des Privatrecht I-II* (1984 tai uudempi painos), tai **samat**, *An Introduction to Comparative Law I-II* (1998).

b) Aineen jatkokoulutusseminaari

c) Väitöskirja (suosituslaajuus 250-300 sivua)

Perhe- ja jäämistöoikeus

Erityinen osa

Linjavalinnasta ja tenttikirjallisuudesta on sovittava erikseen aineen professorin kanssa. Cum laude approbatur-arvosanan tentin laajuus on 1000-1400 sivua (10 op) tentittävien kirjojen kielestä riippuen. Laudatur-arvosanan tentin laajuus on vastaavin perustein 1500-1950 sivua (14 op).

A. Perintö- ja testamenttioikeus

Aarnio, A., *Perillisen oikeusasemasta* (1967).
Aarnio, A., *Kysymyksiä testamenttioikeuden alalta* (1969)
Arnholm, C.J., *Arveretten* (4.p. 1980)
Augdall, P. - Hambro, P.E., *Arveloven med kommentarer* (1985).
Bailey, S.J., *The Law of Wills* (7.p. 1973).
Brox, H., *Erbrecht* (uusin painos).
Clark - Ross Martyn., *Theobald on Wills* (1993)
Danielsen, S., *Arveloven* (1997)
Dukemienier - Johansson., *Wills, Trusts, and Estates* (2000)
Finch - Masson - Wallis - Hayes., *Wills, Inheritance and Families* (1996)
Kangas, U., *Lahja* (1993).
Kangas, U., *Lesken oikeudellinen asema* (1982).
Kralik, W., *Das Erbrecht* (1983).

- Lødrup, P.**, Arverett. 4. utgave (1999).
Lohi, T.: Ennakkoperinnöstä (1999)
Lohi, T., Vastuu kuolleen henkilön velasta I (1998).
Mellows, A.R., The Law of Succession (uusin painos)
Nørgaard, I. - Nørgaard, J. - Vesterdorf, P.: Arveret (1998)
Parry and Clark, The Law of Succession (11.p. 2002).
Ross., Inheritance Act claims (2000)
Saarenpää, A., Perintö ja jäämistö (1994).
Saarenpää, A., Tasajaon periaate (1980).
Schmidt, T.S., (red) Arveret (2.p. 1991) tai osia teoksesta.
Sherrin - Barlow - Wallington: William's Law relating to Wills (1987)
Taksøe-Jensen, F., Person-, Familie- og Arveret (1997).
Taksøe-Jensen, F.: Arveretten (1996)
Taksøe-Jensen, T., Testamenter (2002)
von Lübtow, U., Erbrecht (1971).
Waln, G., Kommentar till Ärvdabalken. Del I (2000) ja Del II (1993).
Ylöstalo, M., Testamentin moitteesta (1953)
Ylöstalo, M., Testamentin tulkinnasta (1954).
- B. Avioliitto-oikeus**
Agell, A., Samboende utan äktenskap. Rättsläge och rättspolitik (1982).
Agell, A., Underh till barn och make (3.p. 1986 tai uudempi).
Bradley, D.: Family Law and Political Culture (1996)
Bromley, P.M. - Lowe, N.V., Bromley's Family Law (7.p. 1987).
Cretney, S & Masson, J., Principles of Family Law (6th edition 1997)
Dnes - Rowthorn, The Law and Economics of Marriage & Divorce 2002)
Eekelaar, J., Family Law and Social Policy (2.p. 1984).
Eekelaar, J. - Mavis, M., Maintenance after Divorce (1986).
Fineman, M., The Illusion of Equality (1991).
Freeman, M.D.A. (ed.), Essays in Family Law (1985).
- Giesen, D.**, Familienrecht (1994)
Glendon, M., The Transformation of Family Law (1989).
Glendon, M.A., The New Family and the New Property
Hogget, B.M. - Pearl, D.S., The Family Law and Society. Cases and Materials (3.p. 1991).
Holmøy - Lødrup., Ekteskapsloven (2001)
Jänterä-Jareborg, M., Partsautonomi och efterlevande makes rättsställning (1989).
Lødrup, P., Familieretten. 3. utgave (1997).
Lund-Andersen (& alt.), Familieret (4.udegave 1996).
Mahkonen, S., Avioero (1980).
Nielsen, L. - Rasmussen, J., Familieretten (2001)
Ryrstedt, E., Bodelning och bostad (1998)
Saarenpää, A., Avioliittolain muutokset (4.p. 1992).
Strøm Bull, K., Avtaler mellom ektefeller (1993).
Sverdrup, T., Stiftelse av sameie i ekteskap og ugift samliv (1997)
Teleman, Ö., Bodelning under äktenskap och vid skilsmässa (1998).
Teleman, Ö., Äktenskapsförord (1997)
Tottie, L., Äktenskapsbalken (1990).
Weitzman, L - Maclean, M (ed.), Economic Consequences of Divorce (1992).
- C. Lapsi- holhous- ja nimioikeus**
Agell, A (red.), Familjestöd, familjebegrepp och underh llsskyldighet mot barn i de nordiska länderna (1996)
Beitzke, G., Familienrecht (26.p. 1992), s. 179-339.
Belling & alt., Das Selbstbestimmungsrecht Minderjähriger bei medizinischen Eingriffen (1994).
Danielsen, S. - Black, N., Myndighedsloven (3.p. 1988).
Freeman, M.D.A., The Rights and the Wrongs of Children (1983).
Halttunen, R., Oikeudellisesta ratkaisusta joustavien oikeusnormilauseiden soveltamisalueella (1993).
Kaisto, J. - Oulasmaa, P., Lapsen elatus (1994).
Kangas, U., Suomen nimioikeus (1999).

Kangas, U., Uskottu mies holhousoikeudenjärjestelmässä (1987).

Kurki-Suonio, K., Äidin hoivasta yhteis-huoltoon (1999).

Köhler, W - Luthin, H., Handbuch des Unterhaltsrechts (8. Auflage 1993).

Lynge Andersen, L. - Iversen, B. - Norgaard, J., Umyndiges formue (1988).

Mahkonen, S., Voidaanko lasta lailla suojella? (1991)

Mahkonen, S., Lastensuojeluilmoitus (2003)

Mikkola, M. - Helminen, J., Lastensuojelu (1994).

Savolainen, M., Lapsen huolto ja tapamisoikeus (1984).

Schiratzki, J., Barnets bästa i ett m ngkulturellt Sverige (2001)

Schiratzki, J., Barnrättens grunder (2002)

Schiratzki, J., V rdnad och v rdnadstvister (1997)

Singer, A., Föräldrarskap i rättslig belysning (2000)

Smith, L., Foreldremyndighet og bamerett (1981).

Walén, G - Vängby, S., Föräldrabalken. En kommentar. Del I (2002), Del II (20

Walén, G - Vängby, S., Föräldrabalken. Del I - II (2002).

Prosessioikeus

a) Kuulustelut

(i) Cum laude approbatur –arvosana (10 op)

1) Kolme seuraavista teoksista: **Ekelöf, P. O.**, **Edelstam, H.**, Rättegång I (8. p. 2002), **Ekelöf, P. O.**, Rättegång II (8. p. 1996), **Ekelöf, P. O. - Bylund, T. - Boman, R.**, Rättegång III (6. p. 1994), **Ekelöf, P. O.**, **Boman, R.**, Rättegång IV (6. p. 1992), tai näiden sijasta yksinään **Lindell, B.**, Civilprocessen (2 p. 2003).

2) **Ekelöf, P.O. - Edelstam H. - Boman R.**, Rättegång V (1998), **Welamson, L.**, Rättegång VI (3. p. 1994).

3) Jokin seuraavista teoksista: **Ashworth, A. - Redmayre, M.**, The Criminal Process (2004), **Jauerling, O.**, Zivilprozessrecht (28.p. 2003 tai uudempi painos), **Roxin, C.**, Strafverfahrensrecht (1998 tai uudempi painos), **Martin, J.**, English Legal System (2000).

4) Jokin seuraavista teoksista: **Havansi, E.**, Uusi turvaamistoimilainsäädäntö selityksineen (2.p. 1994), **Koulu, R.**, Täytäntöönpano Luganon ja Brysselin sopimuksen perusteella (1996), **Koulu, R.**, Konkurssi Euroopan unionissa (2000), **Gregow, T.**, Ut-sökningsrätt (3.p. 1996), **Welamson, L. - Mellqvist, M.**, Konkurs (10. p. 2003), **Norrgård, M.**, Intemistiska förbud i immaterialrätten (2002), **Hupli, T.**, Konkursstikaisinsaanti oikeudenkäyntinä (2006) tai jokin muu vastaava erityisteos kuulustelijan suostumukseen.

(ii) Laudatur –arvosana (14 op)

Sopimuksen mukaan kolme tai neljä teosta, vähintään yksi kustakin ryhmästä 1-3.

1) **Cappeletti, M.**, The Judicial Process in Comparative Perspective (1989), **Bayles, M.**, Procedural Justice (1991), **Hellmann, U.**, Strafprozessrecht (1998), **Jauernig, O.**, Zivilprozessrecht (28. p. 2003 tai uudempi), **Stavros, S.**, The Guarantees for Accused Persons Under Article 6 of the European Convention on Human Rights (1993), **White, R.**, The English Legal System in Action (3.p. 1999), **Zuckerman, A.A.S.**, Civil Justice in Crisis, **Ingman, T.**, English Legal Process (9. p. 2002), s. 1-112, 143-147, 155-233, 265-313 ja 384-504, tai jokin muu vastaava yleisesitys kuulustelijan suostumukseen.

2) **Gomard, B.**, Civilprocessen (1995), **Lindell, B.**, Processuell preklusion (1993), **Dießen, C.**, Utevarohandläggning och bevisprövning i brottmål (1993), **Andenaes, J.**, Norsk straffeprosess I-II (2000), **Hov, J.**, Rettergang i sivile saker (2. p. 1994), **Edelstam, H.**, Sakkunningsbevis (1991), **Gammeltoft-Hansen, H.**, Straffeprocessuelle tvangsindgreb (1981), **Lindblom, P.H.**, Processhinder (1974), **Lindell, B.**, Sakfrågor och rättsfrågor (1987), **Smith, E.**, Vid-

nebeviset (1986), **Tiby, E.**, Domarjäv (1993), **Zahle, H.**, Om det juridiske bevis (1976), **Zahle, H.**, Udeblivelsesdomme (1983), **Westberg, P.**, Domstols officialprövning (1988), **Bergholtz, G.**, Ratio et auctoritas. Ett komparativsrättsligt bidrag till frågan om domstolsmotiveringens betydelse främst i tvistemål (1988) tai **Andersson, T.**, Rättskyddsprincipen (1997), **Lundqvist, U.**, Bevisförbud (1998), **Edelstam, H.**, Offentlighet och sekretess i rättegång: principen om förhandlingsoffentlighet (2001), **Ebervall, L.**, Försvararens roll (2002), **Robberstad, A.**, Mellom tvekamp og inkvisisjon: Straffeprosessens grunnstruktur belyst ved fornaermedes stilling (1999) tai **Aall, J.**, Rettsstat og menneskerettigheter (2004), Heuman, L., Bevisbördan och beviskrav itvistemål (2005) tai jokin muu vastaava pohjoismainen monografia kuulustelijan suostumuksin.

3) **Hormia, L.**, Todistamiskiellosta rikosprosessissa I (1978) ja II (1979), **Lappalainen, J.**, Vahingonkorvausvaatimuksesta rikosjutussa (1986), **Jonkka, J.**, Syytekynnys (1991), **Niemi-Kiesiläinen, J.**, Luonnollisen henkilön velkavastuu insolvenssioikeudessa (1995), **Laukkanen, S.**, Tuomarin rooli (1995), sopimuksen mukaiset osiot trilogiasta **Koulu, R.**, Yrityssaneerausmenettelyn aloittaminen (1994), Saneerausohjelman vahvistaminen (1995) ja Saneerausohjelman toteuttaminen (1998), **Jääskeläinen, P.**, Syyttäjä tuomarina (1997), **Koulu, R.**, Muutoksenhaku ulosotossa (1997), **Leppänen, T.**, Riita-asian valmistelu todistusaineiston osalta (1998), **Koulu, R.**, Palautus- ja korvausvastuu konkurssitarkaisaansannissa (1999), **Pohjonen, S. (toim.)**, Sovittelu ja muut vaihtoehtoiset konfliktinratkaisumenetelmät (2001), **Pölonen, P.**, Henkilödistelu rikosprosessissa (2003), **Virolainen, J. -Martikainen, P.**, Pro & contra (2003), **Huovila, M.**, Periaatteet ja perustelut (2003), **Ervasti, K.**, Käräjäoikeuksien sovintomenettely (2004), **Niemi-Kiesiläinen, J.** Rikosprosessi ja parisuhdeväkivalta (2004), **Hupli, T.**, Täytäntöönpanointressi yrityssaneerauksessa (2004) tai **Havansi, E.**, Määräajat ja oikeudenkäynti (2004),

b) Prosessioikeuden jatkokoulutusseminaari

Prof. **Juha Lappalaisen** johtama tutkijaseminaari kokoontuu lukuvuoden aikana erikseen ilmoitettavina ajankohtina.

Rikosoikeus

a) Kuulustelut

(i) Cum laude approbatur -arvosana (10 op)

Tutkintovaatimuksista on sovittava erikseen aineen professorin kanssa. Cum laude approbatur -tenti tai tenttejä (I, II) voidaan rikosoikeudessa suorittaa professorin kanssa sovittavalla tavalla joko kattavasti useammalta rikosoikeuden ja kriminaalitieteiden osaluueilta tai keskittyen yhteen tai kahteen seuraavista erikoistumisalueista. Yhdessä cum laude approbatur -tentissä suoritettavan kirjallisuuden laajuus on n. 1 500 sivua, ja sen suorittamisesta vaihtoehtoisin tavoin (esimerkiksi LL.M.-diplomiohjelman asianomaisten kurssien yhteydessä) voi neuvotella professorin kanssa.

1) Rikoslainopin ulkomainen yleisesitys: esim. **Jareborg, N.**, Allmän kriminalrätt (2001) tai **Andenaes, J. – Matningsdal, M. – Rieber-Mohn, F.**, Alminnelig straffrett (5. utg. 2004).

2) Koti- tai ulkomainen rikosoikeusteoreettinen tai rikoslainopillinen teos (teokset): esim. **Andersson, U.**, Hans (ord) eller Hennes?: en könsteoretisk analys av straffrättsligt skydd mot sexuella övergrepp (2004), **Backman, E.**, Oikeustiede yhteiskuntatieteenä (1992), **Fletcher, G.**, Basic Concepts of Criminal Law (1998), **Frände, D.**, Den straffrättsliga legalitetsprincipen (1989), **Hahto, V.**, Uhrin myötävaikutus ja rikosentekijän vastuu (2004), **Häyrynen, J.**, Arvopaperimarkkinoiden väärinkäyttö (2006), **Illman, M.**, Hets mot folkgrupp (2005), **Jönsson, S.**, Straffansvar och mo-

dern brottslighet (2004), **Koponen, P.**, Talousrikokset rikos- ja rikosprosessioikeuden yhtymäkohdassa (2004), **Kurenmaa, T.**, Sisäpiirintiedon väärinkäyttö (2003), **Lah- ti, R. – Nuotio, K. (eds.)**, Criminal Law Theory in Transition – Strafrechtstheorie im Umbruch (1992), **Lappi-Seppälä, T.**, Rangaistuksen määräämisestä I. Teoria ja yleinen osa (1987), **Lernestedt, C.**, Kriminalisering (2003), **Matikkala, J.**, Tahallisuudesta rikosoikeudessa (2005), **Nuotio, K.**, Teko, vaara, seuraus (1998), **Nuutila, A.- M.**, Rikosoikeudellinen huolimattomuus (1996), **Pihlajamäki, A.**, Tietojenkäsittelyrauhan rikosoikeudellinen suoja (2004), **Pirjatanniemi, E.**, Vihertyvä rikosoikeus (2005), **Ruuskanen, M.**, Hätävarjelu ja parisuhdeväkivalta (2005), **Tapani, J.**, Petos liikesuhteessa (2004), **Tolvanen, M.**, Tieliikenne rikokset ja kriminaalipolitiikka (1999), **Wagner-Prenner, M.**, Syyntakeisuus ja mielentila (2000) tai **Wahlberg, M.**, Den finska straffrättsvetenskapens födelse I (2003).

3) Kriminologinen/kriminaalipoliittinen teos (teokset)(jollei niitä ole jo aiemmin suori- tettu): esim. **Alvesalo, A.**, The Dynamics of Economic Crime Control (2003), **Cavadi- no, M. – Dignan, J.**, Penal Systems (2006), **Coleman, J.V.**, The Criminal Elite (2nd ed. 1989), **Downes, D. – Rock, P.**, Understanding Deviance (4th ed. 2003), **Felson, M. – Clarke, R. V. (eds.)**, Business and Crime Prevention (1997), **Garland, D.**, Punishment and Modern Society (1990), **Garland, D.**, The Culture of Control (2001), **Gar- land, D. – Sparks, R.**, Criminology and Social Theory (2000), **Ruggiero, V. et al. (eds.)**, The New European Criminology (1998), **Sarnecki, J.**, Introduktion till krimi- nologi (2003), **van Swaaningen, R.**, Critical Criminology (1997) tai **Zedner, L.**, Criminal Justice (2004).

4) Kansainvälistä tai eurooppalaista rikosoi- keutta käsittelevä teos (teokset): esim. **Asp, P.**, EG:s sanktionsrätt (1998), **Asp, P.**, EU & Straffrätten (2002), **Bassiouni, M.C.**, Introduction to International Criminal Law (2003), **Corstens, G. – Pradel, J.**, Europe-

an Criminal Law (2002), **Delmas-Marty, M. – Vervaele, J.A.E. (eds.)**, The Imple- mentation of the Corpus Iuris in the Mem- ber States, I (2000), **Harding, C. et al. (eds.)**, Criminal Justice in Europe (1995), **Husabø, E.J. – Strandbakken, A. (eds.)**, Harmonization of Criminal Law in Europe (2005), **Kimpimäki, M.**, Universaaliperi- aate kansainvälisessä rikosoikeudessa (2005), **Kittichaisaree, K.**, International Criminal Law (2001), **Knoops, G.-J. A.**, Theory and Practice of International and Internationa- lized Criminal Proceedings (2005), **Met- traux, G.**, International Crimes and the ad hoc Tribunals (2005), **Peers, S.**, EU Justice and Home Affairs Law (2nd ed. 2006), **Påle, K.**, Villkor för utlämning (2003), **Ratner, S.R. – Abrams, J.S.**, Accountability for Human Rights Atrocities in International Law (2nd ed. 2001), **Romano, C.P. R. et al. (eds.)**, Internationalized Criminal Courts (2004), **Schabas, W.A.**, An Introduction to the Inter- national Criminal Court (2nd ed. 2004), **Skogly, S.I.**, Beyond National Borders: Sta- tes' Human Rights Obligations in Internati- onal Cooperation (2006); **Stessens, G.**, Money Laundering (2000), **Thunberg Schun- ke, M.**, Internationell rättshjälp i brottmål inom EU (2004), **Triffterer, O. (ed.)**, Com- mentary on the Rome Statute of the Inter- national Criminal Court (1999), **Walker, N. (ed.)**, Europe's Area of Freedom, Security and Justice (2004), **Werle, G.**, Principles of In- ternational Criminal Law (2005), **White, S.**, Protection of the Financial Interests of the European Communities (1998) tai **Wong, C.**, Criminal Act, Criminal Jurisdic- tion and Criminal Justice (2004).

(ii) Laudatur-arvosana (14 op)

Tutkintovaatimuksista on sovittava erikseen aineen professorin kanssa. Tentittävän kirjallisuuden tulisi professorin kanssa sovitta- valla tavalla yleensä koskea vähintään kah- ta seuraavista rikosoikeuden ja kriminaali- tieteiden osa-alueista.

1) Ulkomainen rikosoikeuden yleisesitys kokonaan tai sovittavin osin: esim. **Ash-**

worth, A., Principles of Criminal Law (4th ed. 2003), Fletcher, G., Rethinking Criminal Law (1978), Kühl, K., Strafrecht. Allgemeiner Teil (4. Aufl. 2002), Pradel, J., Droit pénal comparé (2 e éd. 2002) tai Roxin, C., Strafrecht. Allgemeiner Teil I (3. Aufl. 1997) tai Simester, A.P. – Sullivan, G.R., Criminal Theory and Doctrine (2nd ed. 2003).
2) Rikosoikeusteoreettinen teos (teokset): jokin edellä rikosoikeuden cum laude approbatur -tentin vastaavassa kohdassa mainituista vieraskielisistä teoksista (jollei niitä ole jo aiemmin suoritettu) tai esim. Duff, A. et al. (eds.), Penal Theory and Practice (1994), Duff, A. (ed.), Philosophy and the Criminal Law (1998), Duff, A., Punishment, Communication and Community (2000), Eser, A. et al. (Hrsg.), Die deutsche Strafrechtswissenschaft vor der Jahrtausendwende (2000), Lacey, N., State Punishment (1988), Norrie, A., Crime, Reason and History (1993), Norrie, A., Punishment, Responsibility and Justice (2000), Robinson, P. H., Structure and Function in Criminal Law (1997) tai Shute, S. – Simester, A.P. (eds.), Criminal Law and Theory. Doctrines of the General Part (2002).
3) Kriminologinen/kriminaalipoliittinen teos (teokset): esim. jokin edellä rikosoikeuden cum laude approbatur -tentin vastaavassa kohdassa mainituista vieraskielisistä teoksista (jollei sitä ole jo aiemmin suoritettu).
4) Kansainvälistä ja/tai eurooppalaista rikosoikeutta käsittelevä teos (teokset): esim. jokin edellä rikosoikeuden cum laude approbatur -tentin vastaavassa kohdassa mainituista vieraskielisistä teoksista (jollei sitä ole jo aiemmin suoritettu).

b) Aineen jatkokoulutusseminaari

Prof. Pekka Koskinen, prof. Raimo Lahti ja prof. Martti Majanen johtavat rikosoikeuden tutkijaseminaaria. Kokouksista ilmoitetaan erikseen.

Työoikeus

a) Kuulustelut

Tutkintovaatimuksista on sovittava aina erikseen aineen professorin kanssa.

(i) Cum laude -arvosana

a) Jos jatko-opiskelijan vahvistettu pääaine on sama, jossa hän on suorittanut OTK-tutkinnon syventävät opinnot: pääaineen opintoja tukeva, saman oppiaineen tai aineryhmän muu erikoistumisala kuin syventävissä opinnoissa tai lähiaineen cum laude approbatur –opintojakso.

b) Jos jatko-opiskelija ei ole suorittanut OTK-tutkinnon syventäviä opintoja hänelle vahvistetussa pääaineessa: suoritetaan pääaineen cum laude approbatur –opintojakso.

Laajuus: 10 opintopistettä.

(ii) Laudatur -arvosana

Opiskelijan valinnan mukaan yksi teos jokaisesta kohdasta 1-4 *sekä kohta 5*. Aiemmin suoritettuja teoksia ei voida valita. **Teoksista on joka tapauksessa aina sovittava erikseen prof. Tiitisen kanssa.**

1) Vuorio, J., Työsuhteen ehtojen määrittäminen (1955) tai Tiitinen, K.-P., Työ- ja virkaehtosopimusten neuvottelulausekkeista (1979) tai Bruun, N., Kollektivavtal och rättsideologi (1979) tai Sulkunen, O., Kansainväliset ammattiyhdistysoikeudet (2000) tai Nummijärvi, Anja Palkkasyrjintä (2004).

2) Sarkko, K., Työrauhavelvollisuudesta (1969) tai Sarkko, K., Työehtosopimuksen määräysten oikeusvaikutukset (1973) tai Saloheimo, J., Hallintopakosta työsuojelun valvonnassa (1987) tai Saloheimo, J., Uudistuva työympäristö. Työturvallisuuden EY-oikeudelliset perusteet (1996) tai Nieminen, K., Työsuhteen ehtojen sopiminen yhteistoimintamenettelyssä (2000) tai Valkonen, M., Kollektiiviperusteinen irtisanomissuoja (2001) tai Liukkunen, U., The Role of Mandatory Rules in International Labour Law (2004).

3) **Sipilä, A.**, Suomen työoikeuden käsite ja järjestelmä sekä suhde sosiaaliseen lainsäädäntöön (1938) tai **Aurejärvi, E.**, Urakkasopimus (1976) tai **Kairinen, M.**, Perussuhde-teoriasta työoikeuden yleisten oppien osana (1979).

4) **Henning, A.**, Tidsbegränsad anställning (1984) tai **Göransson, H.**, Kollektivavtalet som fredspliktsinstrument (1988) tai **Nyström, B.**, Medling i arbetstvister (1990) tai **Eklund, R.**, Bolagisering - ett mode eller måste (1992) tai **Malmberg, J.**, Anställningsavtalet. Om anställningsförhållandets individuella reglering (1997) tai **Rimsten, O.**, Arbetsdomstolen och lagstiftaren. Om värderingar i rättsligt beslutsfattande (1998) tai **Glavå, M.**, Arbetsbrist och kravet på saklig grund. En alternativrealistisk arbetsrättslig studie (1999) tai **Fransson, S.**, Lönediskriminering (2001)

5) Vastaväittäjien lausunnot niistä suomalaisista väitöskirjoista, jotka tenttivä on valinnut suoritettavikseen (LM 1956 s. 267 ss., 1969 s. 578 ss., 1977 s. 83 ss., 1979 s. 384 ss. ja 583 ss., 1980 s. 55 ss., 1988 s. 172 ss., 2001 s. 358 ss. ja 902 ss sekä 2002 s. 457 ss. **Laajuus:** 14 opintopistettä.

b) Aineen jatkokoulutusseminaarit

Prof. **Kari-Pekka Tiitinen** johtaa Helsingin yliopiston, Lapin yliopiston, Svenska handelshögskolanin ja Turun yliopiston yhteistä jatkokoulutusseminaaria. Seminaarin tarkka ohjelma ilmoitetaan erikseen.

VTT **Ari Nieminen** pitää kevätlukukaudella 2007 luentosarjan työnsosiologiasta (24 t.). 1.-26.3.2007 ma ja to klo. 17-20. Paikka ilmoitetaan myöhemmin. Ensimmäinen luentokuulustelu pidetään 2.4.2007 klo. 17-20 ja uusintakuulustelu 16.4.2007 klo. 17-20. Kuulustelujen paikat ilmoitetaan myöhemmin. Kuulustelussa suoritetaan luennot. Luentojen lisäksi suositellaan perehtymistä oheiskirjallisuuteen: Koistinen, Pertti (1999): Työpolitiikan perusteet. WSOY, Porvoo, Helsinki, Juva. Sivut: 1-195. Luentokurssin hyväksytyt suorittaminen käy osasuoritukseksi erityisen osan kohtaan ”Muu HOPSin mukainen toiminta”.

seksi erityisen osan kohtaan ”Muu HOPSin mukainen toiminta”.

Sosiaalioikeuden tutkijapiiri

Vetäjä: prof. **Matti Mikkola**

Tarkoitus: Edistää alan tutkimusta ja opetusta sekä kansainvälisten yhteyksien luomista ja ylläpitämistä Skandinavian, Venäjän ja Baltian maiden tutkijoiden ja tutkimuslaitosten sekä Leuvenin yliopiston yhteydessä toimivan Euroopan sosiaaliturva-instituutin kanssa. Kansallista ja pohjoismaista sosiaalioikeuden tutkijapiiriä koskevat tarkemmat tiedot löytyvät yksityisoikeuden laitoksen tutkijakoulun sekä laitoksen/Matti Mikkola kotisivuilta.

Muu yksityisoikeuden laitoksen tutkijakoulutus ks. http://www.helsinki.fi/oik/tdk/private_law/tutkijakoulu/

Urheiluoikeus

a) Kuulustelu (sovitaan erikseen opettajan kanssa)

b) Aineen jatkokoulutusseminaari

Professori **Heikki Halila** johtaa urheiluoikeuden tutkijaseminaaria. Ensimmäinen koontuminen on 25.9.2006 klo 18 P 417.

Valtiosääntöoikeus

a) Kuulustelut

(i) Cum laude approbatur -arvosana (10 op)

1) **Pellonpää, M.**, Euroopan ihmisoikeussopimus (4. painos 2005).

2) **Merrills J.G. & Robertson**, Human rights in Europe: a study of the European Convention on Human Rights, 4.th edition (2001) tai **Lauren, Paul Gordon**, The Evolution

of International Human Rights 1998 tai vastaava professorin kanssa sovittava teos.

3) **Banting, K. & Simeon R.**, *The Politics of Constitutional Change in Industrial Nations* (1985) tai **Parenthaler, P.**, *Allgemeine Staatslehre und Verfassungslehre* (1986), professorin kanssa sovittavin osin tai **Rousseau, D.**, *Droit du contentieux constitutionnel* (1993).

4) Professorin määräyksen mukaan yksi tai kaksi seuraavista monografioista, **Hautamäki, V-P.**, *Perustuslain auktoritatiivinen tulkinta*, **Hidén, M.**, *Eduskunnan oikeusasiamies*, **Hidén, M.**, *Säädösvalvonta Suomessa I*. *Eduskuntalait*, **Jyränki, A.**, *Sotavoiman ylin päällikkyyks*, **Jyränki, A.**, *Lakien laki*, **Kaira, K.**, *Valtiosopimusten tekemisestä ja voimaansaattamisesta Suomen oikeuden mukaan*, **Kastari, P.**, *Eduskunnan hajoitus Suomen oikeuden mukaan*, **Laakso, S.**, *Hallituksen muodostaminen Suomessa*, **Lämsinen, Pekka**: *Perusoikeudet ja varallisuus-suhteet*, **Meres-Wuori, O.**, *Toimivaltasuhteet kansainvälisiä sopimuksia tehtäessä*, **Myllymäki, A.**: *Julkistalouden valvonta*, **Nieminen, L.**, *Perusoikeuksien emansipatoriset mahdollisuudet?*, **Nieminen, L.**, *Perheen ja työn yhteensovittaminen*, **Rieplu, E.**, *Eduskunnan perustuslakivaliokunta perustuslakien tulkitsijana*, **Saraviita, I.**, *Kansainvälisen järjestön perussäännön hyväksyminen ja voimaan saattaminen Suomessa*, **Scheinin, M.**, *Ihmisoikeudet Suomen oikeudessa*, **Sipponen, K.**, *Lainsäädäntövallan delegoiminen*, **Tuori, K.**, *Valtionhallinnon sivuelinorganisaatiosta 1 tai 2*, **Vesänen, T.**, *Valtiontaloutta koskevat eduskunnan ratkaisut ja hallituksen toimivalta*, **Viljanen Veli-Pekka**: *Perusoikeuksien rajoitusedellytykset*.

(ii) *Laudatur* –arvosana (14 op)

1) **Kelsen, H.**, *General Theory of Law and State* (1945 tai myöhempi painos) tai **sama**, *Allgemeine Staatslehre* (1925 tai myöhempi painos).

2) **Andenaes, J.**, *Statsforfatningen i Norge* (1990) tai **Zahle, H.**: *Dansk forfatningsret 1-3* (1989).

3) Yksi teos kustakin ryhmästä:

(a) **Häfelin & Haller**, *Schweizerisches Bundesstaatsrecht* (1988), **Grewe, C. & Fabri, H.**: *Droits constitutionnels européens* (1995), **Loveland, I.**, *Constitutional Law* (1996), **Nergelius, J.**, *Konstitutionellt rättighetskydd*. *Svensk rätt i ett komparativt perspektiv* (1996), **Wade & Bradley**, *Constitutional and administrative law* (1993), professorin kanssa sovittavin osin, **Tribe, L.**, *American Constitutional Law* (1988), professorin kanssa sovittavin osin, **Stein, E.**, *Staatsrecht* (1991) tai vastaava professorin kanssa sovittava teos.

(b) **Alexy, R.**, *Theorie der Grundrechte* (1986), **Alston, P. (ed.)**, *The United Nations and Human Rights* (1992), **Nowak, M.**, *U.N. Covenant on Civil and Political Rights* (1993), **Eide, A. & Krause, C. & Rosas, A. (ed.)**, *Economic, Social and Cultural Rights* (1995) tai vastaava professorin kanssa sovittava teos.

(c) **van Dijk, P. - van Hoof, G.J.H.**, *Theory and Practice of the European Convention on Human Rights* (1990 tai 1994), **Frowein, J. - Peukert, W.**, *Europäische Menschenrechtskonvention* (1985), **Cohen-Jonathan, G.**, *La Convention Européenne des Droits de l'Homme* (1989 tai uudempi painos), **Lorenzen, P.**, *Den Europæiske Menneskeretskonvention* (1994) tai vastaava professorin kanssa sovittava teos.

Velvoiteoikeus

a) Kuulustelut

(i) *Cum laude approbatur* –arvosana (10 op)

Teoksista sovitaan yksilöllisesti aineen professorin kanssa. Vaihtoehtoina ovat muun muassa seuraavat teokset.

Annola, V., *Sopimuksen dynaamisuus* (2003), **Atiyah, P.**, *Accidents, compensation and the law* (1999 tai uudempi), **Atiyah, P.**, *Promises, morals and law* (1981), **Bärlund, J.**, *Reklamation i konsumentavtal*

(2002), **Collins, H.**, The Law of Contract (1993 tai uudempi), **Grönfors, K.**, Ställningsfullmakt och bulvanskap (1961), **Halila, H.**, Toimivaltajako yhdistyksissä (1993), **Halila, J.**, Saamisoikeuksien kuitauksesta (1961), **Hemmo, M.**, Vahingonkorvauksen määräytymisestä sopimussuhteissa (1994), **Hemmo, M.**, Vahingonkorvauksen määräytymisestä sopimussuhteissa (1996), **Hemmo, M.**, Sopimus ja delikti (1998), **Mononen, M.**, Sopimusoikeuden materiaaliummistuksesta (2001), **Muukkonen, P.J.**, Muutosäännökset (1958), **Nybergh, F.**, Rätten till tjänster I informations- och kredit samhället (2004), **Pöyhönen, J.**, Sopimusoikeuden järjestelmä ja sopimusten sovittelevä (1988), **Pöyhönen, J.**, Uusi varallisuus oikeus (2000), **Rudanko, M.**, Pankki-asiakkaiden ja pankin oikeussuoja (1995), **Rudanko, M.**, Arvopaperimarkkinat ja siviilioikeus (1998), **Runesson, E.**, Rekonstruktion av ofullständiga avtal: särskilt om köplagens reglering av risken för ökade prestationskostnader (1996), **Sisula-Tulokas, L.**, Sveda, värk och annat lidande (1995), **Ståhlberg, P.**, Ydinvastuusta (1993), **Taxell, L.E.**, Avtal och rättsskydd (1972), **Taxell, L.E.**, Skadestånd vid avtalsbrott (1993), **Wilhelmsson, T.**, Social Contract Law and European Integration (1995), **Zweigert, K.** - **Kötz, H.**, An Introduction to Comparative Law, Part 2 (1998), **Ämmälä, T.**, Sopimuksen pätemättömyyden korjaantumisesta (1993).

(ii) Laudatur-arvosana (14 op)

Teoksista sovitaan yksilöllisesti aineen professorin kanssa. Vaihtoehtoina ovat muun muassa edellä cum laude approbatur -arvosanan kohdalla mainitut teokset.

b) Aineen jatkokoulutusseminaarit

Prof. **Mika Hemmon** jatkokoulutusseminaari kokoontuu salissa P417 6.9, 20.9, 4.10, 18.10, 1.11, 15.11, 29.11, 17.1, 31.1, 14.2, 14.3, 28.3, 11.4, 25.4, 9.5 ja 23.5 kello 16-18. Aikatauluun saattaa tulla muutoksia, ja tarkempi ohjelma ilmoitetaan postituslistan kautta. Listalle pääsee ilmoittautumalla mika.hemmo@helsinki.fi

Kansainvälinen kauppa ja kuljetusoikeus

Jatkokoulutusseminaari / seminarium för lic. och dr. studier

Kuljetusoikeuden ja kansainvälisen kaupan jatkokoulutusseminaari kokoontuu lkv 2006-2007 seuraavasti: 27.9., 25.10., 22.11., 7.2., 7.3., 21.3., 25.4., 22.5. kello 17 – 20 salissa P 444. Seminaarien vetäjänä toimii prof. **Lena Sisula-Tulokas**. Päämääränä on tukea lisensiaattitöiden ja väitöskirjojen valmistumista. Tarkempi ohjelma sovitaan ensimmäisen kokouksen yhteydessä. Seminaarilistalle pääsee ilmoittautumalla lena.sisula@helsinki.fi. Seminaarissa voi käyttää suomea, ruotsia tai englantia, dvs. deltagarna kan använda svenska, finska eller engelska.